

बालमैत्री स्थानीय शासन कार्यान्वयन तथा घोषणा कार्यविधि २०७४

परिच्छेद १

प्रारम्भिक

१. प्रस्तावना :

स्थानीय स्वायत्त शासन पद्धतिको संस्थागत विकास प्रक्रियाको सुदृढीकरण गर्ने सन्दर्भमा राज्यले विभिन्न प्रयासहरु गरिरहेको छ । राज्यद्वारा तर्जुमा गरिएका हालसम्मका संविधानहरु, ऐन, नियम, नीति तथा योजनाहरुमा बालबालिका सम्बन्धी भएको व्यवस्था र नेपालको तर्फबाट राष्ट्रिय तथा अन्तर्राष्ट्रिय तहमा व्यक्त गरिएका प्रतिबद्धताहरु पुरा गर्ने अभिभारा नेपालको संघीय संविधानले स्थानीय तहलाई दिएको छ । अतः नेपालको संविधानको भाग २ धारा १२ मा नागरिकता सम्बन्धी व्यवस्था, भाग ३ मा मौलिकहक अन्तर्गत धारा २० मा न्याय सम्बन्धी व्यवस्था, धारा २१ मा अपराध पीडितको हक, धारा २९ मा शोषण विरुद्धको हक, धारा ३१ मा शिक्षा सम्बन्धी हक, धारा ३५ मा स्वास्थ्य सम्बन्धी हकको व्यवस्था गरेको छ । बालबालिकाको सन्दर्भमा संविधानको सबैभन्दा महत्वपूर्ण धारा ३९ लाई मान्न सकिन्छ । धारा ३९ मा बालबालिकाको हक अन्तर्गत बालसंरक्षण, बालवचाउ, बालविकास र बालसहभागिता सम्बन्धी व्यवस्थाहरुमा विशेष जोड दिइएको छ । त्यसैगरी नेपालको संविधानको भाग ३ को धारा ४८ मा नागरिकको कर्तव्य तथा धारा ५६ मा राज्यको संरचनामा बालबालिकाका बारेमा विशेष व्यवस्था गरेको छ । नेपालको संविधानको भाग १७ धारा २१४ मा उल्लिखित स्थानीय तहको कार्यकारिणी अधिकार अन्तर्गत गरिएका व्यवस्था तथा स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन २०७४ को परिच्छेद ३ को दफा १२ को ग (१९) मा वडा समितिको काम कर्तव्य र अधिकार अन्तर्गत वडालाई बालमैत्री बनाउने भन्ने व्यवस्थाको अधिनमा रही मोदी गाउँपालिकाले सबै वडाहरु बालमैत्री बनाई मोदी गाउँपालिकालाई नेपालको पहिलो बालमैत्री गाउँपालिका बनाउने उद्देश्यले यो बालमैत्री स्थानीय शासन कार्यान्वयन तथा घोषणा कार्यविधि २०७४ तर्जुमा गरी लागु गरेको छ ।

२. संक्षिप्त नाम र प्रारम्भ:

क. यो कार्यविधिको नाम “स्थानीय तहको बालमैत्री स्थानीय शासन तथा घोषणा कार्यविधि २०७४” रहेको छ ।

ख. यो कार्यविधिको मूल प्रावधानमा प्रतिकूल परिवर्तन नहुने गरी मोदी गाउँपालिकाको विविधतालाई सम्बोधन गर्ने गरी प्रदेश सरकारले यस कार्यविधिमा उल्लिखित सुधार गरी कार्यान्वयनमा ल्याउन आवश्यक सहयोग गर्नेछ ।

ग. यो कार्यविधि मोदी गाउँ कार्यपालिकाबाट स्वीकृत भएको मितिबाट लागु हुनेछ ।

३. उद्देश्य: यस कार्यविधिका उद्देश्यहरु देहाय बमोजिम रहेका छन् ।

(क) मोदी गाउँपालिका भित्र बसोबास गर्ने प्रत्येक बालबालिकाको अधिकारलाई प्रवर्द्धन गर्ने,

(ख) बालबालिकाका विरुद्धमा हुने सबै प्रकारका शोषण, दुर्व्यवहार र भेदभावको अन्त्य गर्ने,

(ग) शिक्षा, बाल विकास, स्वास्थ्य, पोषण र अन्य सम्बन्धित क्षेत्रमा केन्द्रित भई बालमैत्री वातावरणको प्रवर्द्धन गर्ने,

(घ) गुणस्तरको प्रत्याभूति भएका सबै आधारभूत आवश्यकता, सुविधा र सेवाहरुमा बालबालिकाको पहुँच अभिवृद्धि गर्ने ।

(ङ) मोदी गाउँपालिकालाई “बालमैत्री स्थानीय शासन” सहितको गाउँपालिकाको रूपमा चिनाउने ।

३. परिभाषा: विषय वा प्रसंगले अर्को अर्थ नलागेमा यस कार्यविधिमा

- (क) “बालबालिका” भन्नाले १८ वर्ष उमेर ननाघेका व्यक्तिलाई सम्झनुपर्दछ ।
- (ख) “लक्षित समुह” भन्नाले यस कार्यविधि बमोजिम १८ वर्ष पुरा नभएका बालक र बालिकालाई जनाउँछ ।
- (ग) “संरक्षक” भन्नाले बालबालिकाको हेरचाह तथा संरक्षण गर्ने व्यक्तिलाई जनाउँछ ।
- (घ) “स्थानीय तह” भन्नाले नेपालको संविधान बमोजिम गठित गाउँपालिका, नगरपालिका तथा जिल्ला सभालाई बुझाउनेछ ।
- (ङ) “स्थानीय निकाय” भन्नाले साविक जिल्ला समन्वय समिति (जिविस), नगरपालिका र गाउँ विकास समिति (गाविस) र यिनमा आवद्ध वडाहरु समेतलाई जनाउँछ ।
- (च) “हिंसा” भन्नाले शारीरिक वा मानसिक रुपमा कुनै पनि व्यक्तिलाई तनाव उत्पन्न हुने र अफ्यारो महसुस हुने अवस्था सृजना गर्नु भन्ने बुझिन्छ ।
- (छ) “सरोकारवाला” भन्नाले बालबालिकासँग सम्बन्धित व्यक्ति वा निकाय/संस्था भन्ने बुझिनेछ ।
- (ज) “स्थानीय शासन” भन्नाले स्वायत्त शासनको अवधारणा अनुरूप स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन २०७४ बमोजिम जनताको नजिकमा रहेका स्थानीय तहका प्रतिनिधि मार्फत् सञ्चालन गर्ने शासकिय पद्धतिलाई सम्झनुपर्दछ ।
- (झ) “बालमैत्री शासन” भन्नाले विना भेदभाव बालबालिकाको सर्वोत्तम हित, सर्वाङ्गीण विकास र सहभागिताको सिद्धान्तमा आधारित भई बालअधिकारको सम्मान, संरक्षण र सम्बर्द्धन गर्न राज्यको तर्फबाट गरिने समष्टिगत पद्धति र परिपाटीलाई सम्झनुपर्दछ ।
- (ञ) “बालमैत्री कार्यक्रम” भन्नाले बालमैत्री स्थानीय शासन राष्ट्रिय रणनीतिमा आधारित भै सरकारी तथा गैर सरकारी क्षेत्रबाट र साभेदारीमा सञ्चालन हुने कार्यक्रमहरु सम्झनुपर्दछ ।
- (ट) “बालक्लव” भन्नाले बालसमुह, बालक्लव, बालमञ्च तथा बालसञ्जाल समेतलाई सम्झनुपर्दछ ।
- (ठ) “प्रादेशिक मन्त्रालय” भन्नाले स्थानीय तहको सम्पर्क मन्त्रालयको रुपमा कार्य गर्ने सम्बन्धित प्रदेश सरकारको मन्त्रालय सम्झनु पर्दछ ।

परिच्छेद २

५. बालबालिकाका क्षेत्रहरु

५.१ गाउँपालिकाभित्र बालबालिकाहरुको समग्र विकासको लागि देहाय बमोजिमका कार्यहरुलाई प्राथमिकता दिइनेछ

- (क) बालबालिकाको लागि गुणात्मक र लैङ्गिकमैत्री आधारभूत स्वास्थ्य सेवा लगायत पोषणसेवामा पहुँच विस्तार गरिनेछ । शिशु बाल र मातृ मृत्युदरमा कमी ल्याउन विभिन्न कार्यक्रमहरु गाउँ विकास योजनामा समावेश गरिनेछ ।
- (ख) प्रारम्भिक बाल विकासलाई जीवन चक्र प्रणाली मार्फत शिक्षासँग आवद्ध गर्दै सुदृढ र विस्तार गरिनेछ ।
- (ग) संस्थागत तथा मानविय क्षमता विकासको लागि गाउँपालिकाभित्र वडाहरुमा रहेका स्वास्थ्यचौकीको गुणस्तरमा बृद्धि गर्ने र यसको लागि बजेटको व्यवस्थापनमा जोड दिने ।
- (घ) गाउँपालिकास्तरमा कार्यरत गैरसरकारी संघ संस्थाहरु लगायत नीजि क्षेत्रलाई स्वास्थ्य सेवा प्रवर्द्धनमा जोड दिने वातावरण तयार गर्ने ।

५.२ गाउँपालिकाभित्र बालबालिकाहरुको स्वास्थ्य विकासको लागि देहाय बमोजिमका कार्यहरुमा जोड दिइनेछ ।

- (क) तीनदेखि ५ वर्ष उमेरका बालबालिकाहरुको लागि हाल सञ्चालित बाल विकास केन्द्रहरुको प्रबर्द्धनमा जोड दिइनेछ ।
- (ख) गुणस्तरिय विद्यालय शिक्षाको लागि विद्यालयको संस्थागत विकासमा विशेष जोड दिइनेछ ।
- (ग) विशेष गरी जोखिम परिस्थिती र सुविधाविहिन समुदायका बालबालिकाहरुको लागि सकारात्मक विभेद नीतिको अवलम्बन गरिनेछ ।
- (घ) विद्यालय शिक्षामा लैङ्गिक समतामा जोड दिइनेछ ।
- (ङ) गाउँपालिका अन्तर्गत वडाहरुमा सञ्चालित सबै तहका विद्यालयहरुमा अनिवार्य कम्प्युटर शिक्षाको पठन पाठन गरिनेछ
- (च) विद्यालयमा बालमैत्री शिक्षण सिकाइ वातावरणको विकास र विस्तारमा जोड दिइनेछ ।

५.३ गाउँपालिका अन्तर्गतका सबै वडाहरुमा दुर्व्यवहार, शोषण र हिंसाबाट सुरक्षा दिलाउनको लागि देहाय बमोजिमका गतिविधिहरु सञ्चालन गरिनेछ ।

- (क) व्यक्तिगत घटना दर्ता नीतिको सुदृढीकरण गरी सामाजिक सुविधामा बालबालिकाको सम्बन्ध स्थापीत गर्न सहज प्रक्रियाको विकास गरिनेछ ।
- (ख) बालबालिकाहरुलाई घर, विद्यालय, संघ/संस्थाहरु, समुदाय, वा बाटो लगायत अन्य कुनै पनि ठाउँहरुमा सबै प्रकारका दुर्व्यवहार, वञ्चितीकरण, शोषण, हिंसा र भेदभावबाट सुरक्षित गर्न जनचेतनामूलक कार्यक्रमहरु सञ्चालन गरिनेछ । विद्यार्थी, अभिभावक, शिक्षक, शिक्षक अभिभावक संघ, व्यवस्थापन समितिले पालना गर्नुपर्ने आचारसंहिता तयार गरी कार्यान्वयन गर्ने कार्यमा विशेष जोड दिइनेछ ।
- (ग) विद्यालय पठन पाठन मनोवैज्ञानीक उपचारका आधारमा सञ्चालन गरिनेछ ।
- (घ) पिछडिएका दलित, आदिवासी जनजाती, अपाङ्गता भएका, असहाय तथा गरीब परिवारका बालबालिकाहरुको सामाजिक सुरक्षामा विशेष जोड दिइनेछ । यसको लागि वडास्तरका बालमैत्री गाउँ समन्वय समिति तथा गाउँपालिका स्तरको बालमैत्री स्थानीय शासन समन्वय समितिहरुलाई सक्रिय बनाइनेछ ।

५.४ सशस्त्र द्वन्द तथा एच.आई.भी./ एड्सबाट प्रभावित बालबालिकाको संरक्षण सम्बन्धमा गाउँपालिकाभित्र देहाय बमोजिमका कार्यक्रमहरु सञ्चालन गरिनेछ ।

- (क) सशस्त्र द्वन्दबाट प्रभावित बालबालिकाको लागि बचाउ पद्तीको विकासमा जोड दिइने ।
- (ख) एच.आई.भी./एड्सबाट संक्रमित वा प्रभावित भएका बालबालिकालाई विना भेदभाव समान रुपले मानव अधिकारको उपयोग गर्न पाउने वातावरणको सुनिश्चितताको लागि जोड दिइनेछ ।
- (ग) शिक्षा, सञ्चार माध्यम र अन्य उपायहरुद्वारा सबै वस्ती तथा वडाहरुमा एच.आई. भी. तथा एड्सका वारेमा जनजागरण र सचेतना अभिवृद्धि गरिनेछ ।

५.५ विविध

- (क) बालविवाहलाई पूर्णरुपमा निरुत्साहीत गर्नको लागि थप जनचेतनामूलक कार्यक्रमहरु सञ्चालन गरिनेछ ।

- (ख) वडास्तरमा सक्रिय रहेका बालमैत्री स्थानीय शासन समुदाय समिति, गाउँपालिकास्तरको बालमैत्री स्थानीय शासन गाउँ समन्वय समिति लगायत विभिन्न तहका बालक्लवहरुको सक्रियतामा विशेष जोड दिइनेछ ।
- (ग) कार्यविधिको अनुसुचि १ र अनुसुचि ३ मा उल्लिखित बालमैत्री स्थानीय शासन राष्ट्रिय रणनीति र बालमैत्री स्थानीय शासन कार्यान्वयन कार्यविधि, तथा अन्य प्रचलित कानून र मोदी गाउँपालिकाद्वारा तर्जुमा गरिएका कार्यविधिहरुसमेतका आधारमा व्यवस्था गरिएका ३९ वटा सूचक तथा विस्तारित सूचकहरुको कार्यान्वयनको लागि विशेष जोड दिइनेछ ।

परिच्छेद-३

६. बालमैत्री स्थानीय शासनको प्रक्रियागत खुड्कीलाहरु

६.१ मोदी गाउँपालिकाले बालमैत्री स्थानीय शासन सम्बन्धी देहाय बमोजिमका प्रक्रियागत खुड्कीलाहरु अवलम्बन गर्नेछ ।

- (क) बस्ति, विद्यालय तथा वडास्तरमा बालमैत्री स्थानीय शासनको अवधारणाको वारेमा अभिमूखिकरण गोष्ठी सञ्चालन गर्ने ।
- (ख) बालमैत्री स्थानीय शासन प्रवर्द्धनका लागि गाउँपालिकाका सबै वडाहरुमा बालमैत्री स्थानीय शासन सामुदायिक समितिहरु गठन गर्ने ।
- (ग) वडास्तरमा साविक वडा वा विद्यालयलाई कलष्टर मानी बालक्लवहरु गठन गरी सक्रिय बनाउने ।
- (घ) गाउँपालिकास्तरमा गठित बालक्लवलाई जिल्लास्तरमा गठित बालक्लवसँग समन्वय गरी सम्बन्ध स्थापीत गराउने ।
- (ङ) गाउँपालिकाको बालमैत्री स्थानीय शासन सम्बन्धी परिकल्पना, उद्देश्य, नीति, रणनीति, कार्यनीति, तर्जुमा गरी गाउँपालिकास्तरमा गाउँपरिषद र वडास्तरमा गाउँसभाबाट अनुमोदन गरी कार्यान्वयन गर्ने गराउने ।
- (च) गाउँपालिका तथा वडाहरुमा बालमैत्री स्थानीय शासनको फोकल पर्सन तोक्ने ।
- (छ) गाउँपालिकास्तरमा सरोकारवाला निकाय तथा प्रतिनिधिहरुको संयुक्त अभिमूखिकरण गोष्ठिको आयोजना गरी बालमैत्री स्थानीय शासन सम्बन्धी कार्ययोजना पास गर्ने ।
- (ज) गाउँपालिका तथा वडाको बालबालिका सम्बन्धी बस्तुगत विवरण तयारी गरी प्रकाशन गर्ने ।
- (झ) बालकोषको व्यवस्था गरी बैकीङ्ग कारोवारको अभ्यास गर्ने ।
- (अ) बालक्लव सामुदायिक संस्था तथा विभिन्न समितिहरुलाई व्यापकरूपमा समुदायमा परिचालन गर्ने ।
- (ट) सरोकारवालाहरुको पहिचान, समन्वय र सञ्जाल निर्माण गरी परिचालन गर्ने
- (ठ) बालबालिका सम्बन्धी आवधिक र बार्षिक योजना तर्जुमा, लगानीको सुनिश्चितता र योजना कार्यान्वयनमा जोड दिने ।
- (ड) विभिन्न निकायहरुबाट अनुगमन, समीक्षा र मूल्याङ्कन गर्ने ।
- (ढ) गाउँसभाबाट आफ्नो कूल पूजीगत बजेटको कम्तीमा २० प्रतिशत रकम बालबालिकाको क्षेत्रमा खर्च गर्ने प्रतिवद्धता सहितको परिषद्को निर्णय ।
- (ण) बालबालिका सम्बन्धी नीति तथा आचारसंहिता तयार गरी लागु गरिनेछ ।

६.२ बालमैत्री स्थानीय शासन पद्धति अवलम्बन सम्बन्धी व्यवस्था ।

- (क) बालमैत्री स्थानीय शासन सम्बन्धी अवधारणालाई विद्यालय तथा समुदायस्तरमा अवलम्बन गर्नको लागि मोदी गाउँपालिकाद्वारा देहाय बमोजिमका गतिविधिहरू कार्यान्वयनमा जोड दिइनेछ ।
- (१) समुदाय/विद्यालय/वडा/तथा गाउँपालिकास्तरमा अभिमुखिकरण कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ ।
- (२) बालमैत्री स्थानीय शासन लागु गर्ने सम्बन्धमा सरोकारवालाहरूबाट लिखित प्रतिबद्धता व्यक्त भएको हुनेछ ।
- (ख) बालमैत्री स्थानीय शासन सम्बन्धी कार्ययोजना तयार गरिनेछ ।
- (ग) गाउँपालिकाले प्रत्येक आर्थिक वर्षको लागि आफ्नो कूल पूजीगत बजेटको कम्तिमा २० प्रतिशत रकम बालबालिकाको क्षेत्रमा विनियोजन गर्नेछ ।
- (घ) न्यूनतम सूचक निर्धारण सम्बन्धी विषयमा देहाय बमोजिमको व्यवस्था अवलम्बन गरिनेछ ।
- (१) बालमैत्री स्थानीय शासन कार्यान्वयनमा कार्यविधिमा समावेश गरिएका २७ वटा सेवा सूचक र १२ वटा संस्थागत सूचकहरूलाई न्यूनतम सूचकको रूपमा लिइनेछ ।
- (२) बालमैत्री स्थानीय शासनका न्यूनतम सूचकहरूको स्थानीयकरण (सरलीकरण गरी अवलम्बन गरिनेछ ।
- (ङ) संस्थागत जिम्मेवरी सम्बन्धी व्यवस्था देहाय बमोजिम हुनेछ ।
- (१) बालमैत्री स्थानीय शासन गाउँ तथा सामुदायिक समितिहरूको क्षमता अभिवृद्धि गरी परिचालन गरिनेछ ।
- (२) बालमैत्री स्थानीय शासनको लागि वडा तथा गाउँपालिकाको कार्यालयमा एक सम्पर्क व्यक्ति तोकिनेछ ।
- (३) माथि उल्लिखित क्रियाकलापहरू सञ्चालन गर्दा गाउँपालिकाले बालमैत्री स्थानीय शासनका क्षेत्रमा देहाय बमोजिमका प्रतिफलहरू प्राप्त गर्न सक्नेछ ।
- (च) बालबालिकाको लागि स्थानीय विकास योजना तयार गरिनेछ ।
- (छ) पहिलो पटक तयार गरिएको बालबालिकाको वस्तुगत विवरण प्रत्येक २/२ वर्षमा अद्यवधिक गरिनेछ ।
- (ज) एकिकृत आवधिक योजना प्रत्येक ५ वर्षमा अद्यवधिक गरिनेछ ।
- (झ) एकिकृत वार्षिक योजना योजना तर्जुमा प्रक्रिया बमोजिम समावेशी र समतामूलक प्रकृतिको गाउँ विकास योजना तर्जुमा गरी कार्यान्वयन गरिनेछ ।
- (४) बालबालिकाको लागि अनुसुचि ७ बमोजिमको एक लगानी योजना तयार गरी कार्यान्वयन गरिनेछ ।
- (६) अभिभावक, विद्यालय, शिक्षक, शिक्षिका तथा विद्यार्थीहरूका लागि तयार गरी लागु गरिएको बालमैत्री आचारसंहितालाई परिमार्जन सहित निरन्तर कार्यान्वयनमा जोड दिइनेछ ।
- (७) मोदी गाउँपालिकाद्वारा तर्जुमा गरी लागु गरिएका नीति तथा कार्यविधि, आदिमा परिमार्जन गरी बालमैत्री बनाइनेछ ।

(८) हाल तयार गरिएको बालबालिकाको स्थितीपत्रलाई अद्यवधिक गरिनेछ ।

(९) बालबालिका सम्बन्धी लेख, रचना लगायतका पाठ्य सामाग्रीहरु सहितको बालपुस्तिका वार्षिकरुपमा प्रकाशन गरिनेछ ।

परिच्छेद ४

(७) बालमैत्री स्थानीय शासनको संरचनागत व्यवस्था

(७.१ मोदी) गाउँपालिकामा बालमैत्री स्थानीय शासनको प्रवर्द्धनको लागि देहाय बमोजिमको बालमैत्री स्थानीय शासन समिति गठन गरिनेछ ।

(क) गाउँपालिकाका अध्यक्ष	-अध्यक्ष
(ख) गाउँपालिकाका उपाध्यक्ष	-सदस्य
(ग) स्थानीय स्वास्थ्य संस्थाका प्रमुख/प्रतिनिधि (१ जना)	-सदस्य
(घ) महिला र बालबालिकाको क्षेत्रमा कार्यरत स्थानीय गैरसरकारी संघसंस्था वा सामुदायिक संस्था मध्येबाट गाउँपालिकाले मनोनयन गरेको प्रतिनिधि (१ जना)	-सदस्य
(ङ) विद्यालय व्यवस्थापन समिति वा स्वास्थ्य व्यवस्थापन समिति मध्येबाट गाउँपालिकाले मनोनयन गरेको प्रतिनिधि (१ जना)	-सदस्य
(च) गाउँपालिकामा कार्यरत शिक्षक, वा बालमैत्रीको क्षेत्रमा विशेष योगदान पुर्याएका बुद्धिजीवि वा महिला स्वास्थ्य स्वयंसेविका मध्येबाट गाउँपालिकाबाट मनोनयन प्रतिनिधि (१ जना)	-सदस्य
(छ) गाउँपालिकास्तरिय बाल संजालका अध्यक्ष (१ जना)	-सदस्य
(ज) वडामा निर्वाचित जनप्रतिनिधिहरु मध्ये एकजना महिला सहित २ जना सदस्य	-सदस्य
(ज) गाउँपालिकाका प्रमुख प्रशासकिय अधिकृत	-सदस्य-सचिव

(७.२) बालमैत्री स्थानीय शासन प्रवर्द्धनको लागि वडास्तरमा देहाय बमोजिमको बालमैत्री स्थानीय शासन सामुदायिक समितिहरु गठन भै क्रियाशिल रहनेछ ।

(क) वडाका निर्वाचित वडाअध्यक्ष	-अध्यक्ष
(ख) वडामा निर्वाचित १ जना महिला सहित २ जना	-पदेन सदस्य
(ग) सामुदायिक संस्था/समूहका अध्यक्ष/सदस्यहरुमध्ये वडा कार्यालयले तोकेको प्रतिनिधि	-सदस्य
(घ) स्थानीय विद्यालयका प्रधानाध्यापकहरु वा शिक्षकहरु मध्ये सामुदायिक संस्था/समूहले छनौट गरेको १ जना प्रतिनिधि	- सदस्य
(ङ) समुदायमा रहेका सामुदायिक संघ संस्थाहरुबाट समितिले मनोनित गरेको सामुदायिक संस्था/समूहले छनौट गरेका १ जना बालिका सहित २ जना सदस्य	-सदस्य

(च) महिला र बालबालिकाको क्षेत्रमा काम गर्ने सामुदायिक संस्था/समूह मध्ये वडा कार्यालयले तोकेको महिला प्रतिनिधि, (१ जना)
-सदस्य

(छ) बालमैत्री स्थानीय शासन संरक्षण तथा प्रवर्द्धनमा विशेष योगदान पुर्याएका व्यक्तिहरु मध्येबाट समितिबाट मनोनीत १ जना प्रतिनिधि
-सदस्य

(ज) वडा कार्यालयका सचिव
-सदस्य-सचिव

(११.३) मोदी गाउँपालिकाभित्र बालबालिकाको हित, संरक्षण तथा विकासको लागि गाउँपालिकास्तरमा देहाय बमोजिमको बाल संरक्षण तथा संवर्द्धन समिति गठन हुनेछ ।

(क) गाउँपालिकाका अध्यक्ष
-अध्यक्ष

(ख) गाउँपालिकाभित्र अध्यापनरत शिक्षक/ शिक्षिका १ जना -सदस्य

(ग) महिला स्वास्थ्य कार्यकर्ता १ जना -सदस्य

(घ) महिला कार्यकर्ता १ जना -सदस्य

(ङ) महिला अधिकारकर्मी वा नागरिक समाजको प्रतिनिधि १ जना -सदस्य

(च) गाउँपालिकास्तरीय बालक्लवको प्रतिनिधि १ जना -सदस्य

(छ) आदिवासी, जनजाती, अल्पसंख्यक, दलित तथा पिछडिएको वर्ग र समुदायका एथासंभव प्रतिनिधित्व हुने गरी ३ जना -सदस्य

(ज) गाउँपालिकाका प्रमुख प्रशासकिय अधिकृत -सदस्य-सचिव

११.४ मोदी गाउँपालिकाको वडास्तरमा गाउँपालिकाले देहाय बमोजिमको गाउँपालिका संरक्षण तथा संवर्द्धन समिति गठन भै क्रियाशिल रहनेछ ।

(क) वडाका निर्वाचित वडाअध्यक्ष
-अध्यक्ष

(ख) वडामा निर्वाचित १ जना महिला सहित २ जना सदस्य
-पदेन सदस्य

(ग) सामुदायिक संस्था/समूहका अध्यक्षहरुमध्ये वडा कार्यालयले तोकेको प्रतिनिधि
-अध्यक्ष

(घ) स्थानीय विद्यालयका प्रधानाध्यापकहरुमध्ये वडा कार्यालयबाट मनोनीत १ जना -सदस्य

(ङ) समुदायमा रहेका बाल समूहमध्ये सामुदायिक संस्था/समूहले छनौट गरेका १ जना बालिका सहित २ जना बाल प्रतिनिधि
-सदस्य

(च) महिला र बालबालिकाको क्षेत्रमा काम गर्ने सामुदायिक संस्था/समूह मध्ये वडा कार्यालयले तोकेको महिला प्रतिनिधि, (१ जना)
-सदस्य

(ज) वडा कार्यालयका सचिव
-सदस्य-सचिव

(७.५) ७.१ र ७.२ मा व्यवस्था गरिएका समितिहरूको काम कर्तव्य र अधिकार देहाय बमोजिमको हुनेछ ।

क बालमैत्री स्थानीय शासन सम्बन्धी गाउँपालिका स्तरको नीति, निर्देशिका, कार्यविधि तयार गर्ने र यस पद्धतिको प्रवर्द्धन गर्न गाउँपालिकालाई नीतिगत पृष्ठपोषण गर्ने,

ख. बालमैत्री स्थानीय शासन पद्धतिको प्रवर्द्धन गर्न गाउँपालिकास्तरबाट समन्वयकारी भूमिका निर्वाह गर्ने,

ग. बालबालिकाको क्षेत्रमा कार्यरत अन्तर्राष्ट्रिय एवं राष्ट्रिय, सरकारी एवं गैर सरकारी संघसंस्था तथा निकायबीच आवश्यक समन्वय गर्ने गराउने,

घ बालमैत्री स्थानीय शासन सम्बन्धी कार्यको अनुगमन र मूल्याङ्कन गर्ने, गराउने ।

(७.६ बालमैत्री स्थानीय शासन गाउँ तथा समुदाय समितिको भूमिका देहाय बमोजिम हुनेछ ।

(क) बालमैत्री स्थानीय शासन पद्धतिलाई गाउँपालिका तथा वडाहरूको नीति, संरचना, पद्धति र कार्य प्रक्रियामा मूलप्रवाहीकरण गर्न आवश्यक पैरवी गर्ने ।

(ख) गाउँपालिकालाई बालबालिकाको पार्श्वचित्र, बालमैत्री एकीकृत योजना र बालबालिकाको लागि लगानी योजना तर्जुमा गरी स्थानीय तहको पार्श्वचित्र र योजनामा एकीकृत गर्न गाउँपालिकालाई सहयोग गर्ने ।

(ग) गाउँपालिकास्तरमा बालबालिका सम्बन्धी स्थितिपत्र तयार गर्न गाउँपालिकालाई सहयोग गर्ने

(घ) गाउँपालिकाको कूल पूर्जागत बजेटको कम्तिमा २० प्रतिशत रकम बालबालिकाको लागि विनियोजन गरी बालमैत्री योजना संचालन गर्ने र स्थानीय आवश्यकता र मागको आधारमा बालबालिका र पिछडिएका वर्गको हित हुने कार्यका लागि अधिकतम लगानी जुटाउन पैरवी गरी गाउँपालिकालाई सहयोग गर्ने ।

(ङ) विषयगत निकाय, स्थानीय गैसस लगायत गाउँपालिकामा भएका सम्पूर्ण सेवा प्रदायक संस्थाहरु र स्थानीय समुदायसंग समन्वय गरी बालमैत्री स्थानीय शासनका सुचकहरुलाई स्थानीकरण गर्ने, यसको कार्यान्वयन गर्ने र अपेक्षित नतिजा प्राप्त गर्न गाउँपालिकालाई सहयोग गर्ने ।

(च) गाउँपालिकामा रहेका एकीकृत योजना तर्जुमा समिति, गाउँ संरक्षण समिति, खानेपानी तथा सरसफाई समिति जस्ता गाउँपालिकास्तरमा रहेका समितिहरूसंग समन्वय गरी बाल अधिकार सुनिश्चित गर्न परिपूरक नतिजा प्राप्त गर्ने सम्बन्ध विकास गर्ने ।

(छ) गाउँपालिका, बाल क्लव, बाल सञ्जाल लगायत बालबालिकाको क्षेत्रमा कार्यरत स्थानीयस्तरका संघ संस्थाको क्षमता विकास योजना तयार गर्न गाउँपालिकालाई सहयोग गर्ने ।

(ज) बालबालिका आवाज स्थानीय विकास योजनामा समावेश गरी कार्यान्वयनको लागि आवश्यक बजेट विनियोजन र लगानी गर्न प्रत्येक वर्ष गाउँ परिषद् हुनु पूर्व बालबालिकासंग परामर्श गर्ने पद्धतिको विकास गर्ने ।

(झ) गाउँपालिकास्तरको योजना कार्यान्वयन, समीक्षा र प्रतिवेदन तयारी प्रक्रियामा बालमैत्री स्थानीय शासन पद्धतिलाई मूलप्रवाहीकरण गर्न गाउँपालिकालाई सहयोग गर्ने ।

(ञ) बालमैत्री स्थानीय शासन प्रवर्द्धनका लागि नियमित बैठक, संयुक्त अनुगमन र प्रगति समीक्षा गरी सुधारात्मक कार्यहरु गर्न गाउँपालिकालाई सुझाव र सहयोग गर्ने ।

- (ट). बालबालिकाहरुबाट बालमैत्री स्थानीय शासनको सहभागितामूलक अनुगमन विश्लेषण गर्ने गराउने र बालबालिका सम्बन्धी सूचना व्यस्थित गर्न गाउँपालिकालाई सहयोग गर्ने ।
- (ठ). आवश्यकता अनुसार कार्य टोली गठन गरी कार्य जिम्मेवारी तोक्ने ।
- (७.७) बालमैत्री स्थानीय शासनलाई समुदायस्तरमा थप प्रवर्द्धन गर्नका लागि देहाय बमोजिमका सामुदायिक विकास संस्थाहरुको क्षमता विकासमा जोड दिइनेछ ।**
- (क) पारालिगल समितिहरु
 - (ख) सामुदायिक मेलमिलाप समूहहरु
 - (ग) सामुदायिक स्वावलम्बन समूहहरु
 - (घ) महिला/आमा समूह/युवाक्लव/बालक्लव/विद्यालय तथा स्वास्थ्य समितिहरु
 - (ङ) नागरिक सचेतना केन्द्र
- (७.८) बालमैत्री स्थानीय शासन समिति सम्बन्धी अन्य व्यवस्थाहरु:**
- (क) बालमैत्री स्थानीय शासन गाउँ समितिको बैठक चौमासिक रुपमा आयोजना गर्ने ।
 - (ख) यस समिति आफै वा टास्क फोर्सलाई जिम्मा दिएर बालमैत्री स्थानीय शासन प्रवर्द्धन कार्ययोजना तयारी गर्ने र यो कार्य योजना समितिबाट स्वीकृत गराई कार्यान्वयन गर्ने ।
 - (ग) बालमैत्री स्थानीय शासन गाउँ समितिको बैठकको पहिलो एजेण्डाको रुपमा बालमैत्री स्थानीय शासन कार्यान्वयनको अवस्था, उपलब्धि, चुनौती वारे संक्षिप्त प्रगती समीक्षा गर्ने ।
 - (घ) गाउँपालिकाको अर्धवार्षिक रुपमा स्थलगत संयुक्त अनुगमन गर्ने ।
- (७.९) गाउँपालिकास्तरमा बालमैत्री स्थानीय शासन गाउँ समन्वय समितिलाई सक्रिय बनाउन देहायका अवस्थाहरुलाई अवलम्बन गरिनेछ ।**
- (क) बैठकमा एजेण्डा प्रस्तुत गर्ने (अन्य एजेण्डाका अलवा बालमैत्री स्थानीय शासनका सुचकहरुको अवस्था विश्लेषण हरेक बैठकको एउटा एजेण्डाको रुपमा प्रस्तुत गर्ने) ।
 - (ख) बालमैत्री स्थानीय शासन प्रवर्द्धन कार्ययोजना अनुसार बालमैत्री स्थानीय शासन कार्यान्वयनको अवस्था वारे समीक्षा गर्ने ।
 - (ग) संयुक्त अनुगमन सम्बन्धी छलफल र निर्णय ।
 - (घ) समितिका अन्य एजेण्डाहरु सम्बन्धी निर्णय ।
 - (ङ) निर्णय कार्यान्वयनको संस्थागत व्यवस्था र जिम्मेवारी निर्धारण (आवश्यकता अनुसार कार्यटोली गठन र जिम्मेवारी)

परिच्छेद ५

(द) मोदी गाउँपालिकाले बालमैत्री स्थानीय शासनको कार्यान्वयन तथा यसको संस्थागत विकासको लागि देहाय बमोजिमका बालअधिकार सम्बन्धी नीतिगत तथा कानूनी व्यवस्थालाई अबलम्बन गर्नेछ ।

क) मोदी गाउँसभाबाट भएका निर्णयहरु तथा तर्जुमा गरिएका कार्यविधिहरु

ख) बालअधिकार सम्बन्धी महासन्धि १९८९

ग) नेपालको संविधान

घ) बालबालिका सम्बन्धी ऐन २०४८

ङ) बालश्रम (बालश्रम र नियमित) ऐन, २०५६

च) बालबालिका सम्बन्धी १० बर्षिय राष्ट्रिय कार्ययोजना २०६१/०६२ देखि २०७१/०७२

छ) स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन २०७४

ज) बालअधिकार सम्बन्धमा राष्ट्रिय तथा अन्तर्राष्ट्रियस्तरमा भएका अन्य प्रयासहरु

(९). बालमैत्री स्थानीय शासनका निर्देशक सिद्धान्तहरु

(९.१) मोदी गाउँपालिकाले बालमैत्री स्थानीय शासनको लागि देहायका निर्देशक सिद्धान्तहरुलाई अबलम्बन गर्नेछ ।

क) विना भेदभाव (गैरविभेदीकरण)

ख) बालबालिकाको सर्वोत्तम हित

ग) बालबालिकाको सर्वाङ्गीण विकास

घ) बालबालिकाको विचारको सम्मान र सहभागिता

ङ) सन्नीकटताको सिद्धान्त

च) समावेशीकरणको सिद्धान्त

छ) समुदायमा आधारित विकासको सिद्धान्त

९.२) मोदी गाउँपालिकाले अबलम्बन गर्ने बालमैत्री स्थानीय शासनका रणनीतिहरुहरु देहाय बमोजिम हुनेछन् ।

क. मूलप्रवाहीकरण

ख. नीतिगत वकालत पैरवी र सचेतना

ग. संस्थागत विकास

घ) क्षमता विकास

ङ) सहकार्य र साभेदारी प्रवर्द्धन

च) सामुदायिक परिचालन

छ) सामाजिक जवाफदेही र पारदर्शिता

ज) सामाजिक समावेशीकरण

झ) सूचना, शिक्षा र सञ्चारको माध्यमबाट व्यवहार परिवर्तन

ञ) अनुगमन तथा मुल्याङ्कन

(१०). बालमैत्री स्थानीय शासनका अपेक्षित प्रतिफल तथा सूचकहरु

१०.१ मोदी गाउँपालिकाले तर्जुमा गरेको बालमैत्री स्थानीय शासन सम्बन्धी कार्यक्रमहरु कार्यान्वयन गर्दा देहाय बमोजिमका उपलब्धिहरु प्राप्त हुनेछन् । यस्ता उपलब्धिहरुको विस्तृत विवरण अनुसूचिमा ४ दिइएको छ ।

१०.२ बालबालिकाको लागि स्थानीय विकास योजना

१०.३ बालबालिकाको लागि स्थानीय लगानी योजना

१०.४ बालमैत्री स्थानीय शासन सम्बन्धी नीतिहरु तर्जुमा एवं परिमार्जन

१०.५ बालबालिका सम्बन्धी स्थितिपत्र तयारी तथा प्रकाशन

१०.६ उपलब्धि मापनका न्यूनतम सूचकहरु

परिच्छेद ६

कोष व्यवस्था र कोष प्रवाह

(११.) बालमैत्री स्थानीय शासन कोषको खाता सञ्चालन सम्बन्धी व्यवस्था :

११.१ स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन २०७४ तथा आर्थिक प्रशासन नियमावली र प्रदेश सरकारद्वारा तर्जुमा गरिने कानून बमोजिम “महिला तथा बालबालिका कोष” रहनेछ । यो कोष सम्बन्धी अन्य व्यवस्था अर्को कानून तर्जुमा नहुँदाको अवस्थासम्म स्थानीय तह आर्थिक प्रशासन नियमावली २०६४ बमोजिम हुनेछ । बालमैत्री स्थानीय शासनको लागि मोदी गाउँपालिका अन्तर्गतका वडाहरुले यस्तो कोष अन्तर्गत बालमैत्री स्थानीय शासन कार्यक्रम सञ्चालनको लागि एक अलग्गै खाता वा लेजर खडा गर्नुपर्नेछ ।

११.२. बालमैत्री स्थानीय शासन प्रवर्द्धनको लागि तपशिल बमोजिम रकम जम्मा हुने गरी बैंक खाता सञ्चालन हुनेछ

क. नेपाल सरकारबाट उपलब्ध गराइएको अनुदान रकम

ख. प्रदेश सरकारबाट उपलब्ध गराइएको रकम

ग. गाउँपालिकाबाट विनियोजित रकम

घ. अन्य स्थानीय तहबाट प्राप्त रकम

ड. विकास साभेदारहरुबाट बालमैत्री स्थानीय शासनको लागि विनियोजित रकम

च. अन्य स्रोतबाट विनियोजित रकम

छ. उल्लेख्य कार्य सम्पादन गरेबापत सरकारबाट प्राप्त पुरस्कार र थप अनुदान रकमहरु ।

११.३. कोषको उपयोग र खाता सञ्चालन

कोषमा जम्मा भएको रकम मोदी गाउँसभाबाट स्वीकृत बालमैत्री योजनाको कार्यान्वयन गर्ने कार्यमा खर्च गरिनेछ । कोषको खाता सञ्चालन गाउँपालिकाले तर्जुमा गरेको आर्थिक कार्यविधि बमोजिम हुनेछ ।

(११.४).बालमैत्री स्थानीय शासन प्रवर्द्धनको लागि प्राप्त रकम देहाय बमोजिम प्रवाह गर्न सकिनेछ ।

क. संघीय सरकार वा प्रदेश सरकार गाउँपालिकामा रकम प्रवाह गर्ने वा केन्द्रबाट गाउँपालिकामा सिधै रकम प्रवाहको लागि अनुरोध गर्ने ।

ख. विकास साभेदारबाट संघीय तथा प्रदेश सरकारमा जानकारी गराई सिधै स्थानीय तहको कोषमा पठाउने वा आफ्ना स्थानीय इकाई मार्फत मोदी गाउँपालिका अन्तर्गतका वडाहरुमा रकम प्रवाह गरी बालमैत्री स्थानीय शासन राष्ट्रिय समितिलाई जानकारी गराउने ।

ग. मोदी गाउँपालिकाले बालबालिका सम्बन्धी सञ्जाल, स्थानीय व्यवस्थापन समिति, उपभोक्ता समुह, सामुदायिक संस्थाहरु तथा अन्य सहयोगी निकाय मार्फत स्वीकृत कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने व्यवस्था मिलाईनेछ ।

घ.बालमैत्री स्थानीय शासनको लागि संघीय सरकार वा प्रदेश सरकारबाट रकम विनियोजन गर्दा वा अनुदान वितरण गर्दा बालमैत्री स्थानीय शासनको लागि तर्जुमा गरिएका न्युनतम सेवा सुचकहरु तथा मोदी गाउँपालिकाले जारी गरेको बालमैत्री स्थानीय तह सञ्चालन कार्यविधि अनुसार वडाको कार्यसम्पादन मुल्याङ्कनको आधारमा गर्नेछ ।

परिच्छेद -६

(१२.) गाउँपालिकामा बालमैत्री स्थानीय शासनलाई निरन्तरताको लागि देहाय बमोजिमका ४ वटा क्षेत्रमा विशेष जोड दिइनेछ

(१२.१) जीवन र वचाउको अधिकार

(क) बाँच्न पाउने अधिकार

(ख) शारिरिक विकास गर्ने पर्याप्त अवसर

(ग) हरेक प्रकारको हानीबाट बचाउ

(घ) विकास हुन सक्ने अवसरको वातावरण

(ङ) गर्भवती महिलालाई विशेष स्याहार

(च) सुरक्षित जन्म

(छ) खोप तथा स्वास्थ्य स्याहार

(ज) पोषणयुक्त खाना

(भ्र) सफा पानी

(१२.२) संरक्षणको अधिकार

(क) शारिरिक हिंसा

(ख) यौन हिंसा र शोषण

(ग) मानसिक र मनोबैज्ञानिक असर

(घ) आर्थिक शोषण

(ङ) स्याहार र हेरविचार नगर्ने

(च) सुरक्षा फौज र संरक्षणका सवालहरु

(१२.३) विकासको अधिकार

(क) शिक्षाको अधिकार

(ख) खेलकुद र मनोरञ्जनको अधिकार

(ग) साँस्कृतिक क्रियाकलापमा संलग्नता

(घ) व्यक्तित्वको विकासको अवसर

(ङ) विचार, विवेक र धर्मसम्बन्धी स्वतन्त्रता

(च) परिवारमा रहन र वस्न पाउने अधिकार

(छ) बालापनको अधिकार

(१२.४) सहभागिता

(क) अभिव्यक्तिको अधिकार

(ख) अभिव्यक्त गरेका विचारहरुलाई उचित मान्यता दिने

(ग) सूचनाको अधिकार

(घ) संगठित हुने र संगठन खोल्न पाउने अधिकार

परिच्छेद ७

बालमैत्री स्थानीय तह घोषणा सम्बन्धी व्यवस्था

१३. बालमैत्री स्थानीय शासन घोषणा गर्नु अघि अनुगमनकर्ताले ध्यान दिनुपर्ने मुख्य विषयहरु

- क) बालमैत्री स्थानीय शासन सहितको वडा घोषणा गर्नको लागि पहिला सम्बन्धित वडाले गाउँपालिका, जिल्ला समन्वय समिति र प्रादेशिक मन्त्रालयमा प्रतिवेदन पेश गरे नगरेको
- ख) गाउँपालिकास्तरमा बालमैत्री स्थानीय शासनका सूचकहरु प्राप्त भयो वा भएन भनी अनुगमन मुल्याङ्कन गर्ने कार्यमा सम्बन्धित विषयगत शाखा, बालक्लव, बालसञ्जाल र यस्तै अन्य निकायको भूमिका के छ
- ग) घोषणालाई निरन्तरता दिने रणनीति तयार छ वा छैन ? छ भने यसको विश्वासनीयता के छ (जस्तै कम्तीमा आगामी ३ वर्षको आवधिक योजना स्विकृत भई कार्यान्वयनमा रहेको, संस्थागत विकासको रणनीति तयार भएको, बालबालिकाको क्षेत्रमा लगानी हुने बजेट सुनिश्चित गरिएको, बालबालिकाको संस्थागत सहभागिता सुनिश्चित गरिएको, बालभेला, सहभागितामूलक लेखाजोखा र विश्लेषण पद्धति स्थापित भएको, सामाजिक परिचालनसँग आवद्ध गरिएको आदि)

१४. अनुगमन विधि:

क. जनशक्ति :

बालमैत्रीस्थानीय तह घोषणाको लागि दक्ष जनशक्ति आवश्यकता पर्दछ । जस्तै संघीय मामिला तथा स्थानीय विकास मन्त्रालय, जिल्ला समन्वय समिति, गाउँपालिका, छिमेकी गाउँपालिका/नगरपालिका, स्थानीय गैर-सरकारी संघ/संस्थाहरु तथा प्राविधिक सहयोगको लागि अन्य दातृ निकाय समेतको सहयोग लिन सकिनेछ ।

ख.प्रतिवेदन अध्ययन विश्लेषण:

आफूलाई बालमैत्री स्थानीय शासन सहितको गाउँपालिका वा वडा घोषणा गर्न चाहाने वडा वा गाउँपालिकाले बालमैत्री स्थानीय शासन राष्ट्रिय रणनीति र कार्यान्वयन कार्यविधि, अनुसार यस कार्यविधिको अनुसूचिमा ५ मा व्यवस्था भए अनुसार गाउँपालिका नगरपालिको हकमा सम्बन्धित प्रादेशिक मन्त्रालय र वडाको हकमा सम्बन्धित गाउँपालिका, र नगरपालिका मार्फत जिल्ला समन्वय समितिमा पेश गरेको हुनुपर्नेछ । यस प्रकार प्राप्त प्रतिवेदन जिल्ला समन्वय समिति र प्रादेशिक मन्त्रालयले सूचना प्रणाली, अभिलेख, योजना दस्तावेज,मामिला अध्ययन, बुलेटिन, ब्रुसर आदि समेतको आवश्यकता अनुसार अध्ययन विश्लेषण गरी सुझाव दिनेछन् ।

ग. स्थलगत अवलोकन तथा सर्वेक्षण भ्रमण :

बालमैत्री स्थानीय शासन अवलोकन टोलीले सम्बन्धित, वस्ति, समुदाय, विद्यालय वा वडामा अवलोकन गर्दा देहायका व्यक्ति वा निकायसँग सम्पर्क राखी सूचना लिनुपर्नेछ ।

१. बालक्लव, बालसञ्जाल र बालबालिकासँग अन्तरक्रिया

२. घरपरिवारमा छड्के अनुगमन

३. विद्यालय अनुगमन: वडाको हकमा कम्तीमा २ आधारभुत विद्यालय, १ मा.वि. तथा गाउँपालिको हकमा कम्तीमा ६ आधारभुत विद्यालय, ३ मा.वि. (कुनै गाउँपालिकामा यस्ता विद्यालय नभएको अवस्थामा स्थानीय परिवेश अनुसार अनुगमन पद्धतिमा समावेश गर्न आवश्यक नपर्ने)

४. वडाको हकमा कम्तीमा २ र गाउँपालिका नगरपालिकाको हकमा कम्तीमा ६ प्रारम्भिक बालविकास केन्द्रको अवलोकन ।

५. साभेदार संस्थाहरूसँग अन्तरक्रिया

६. स्थानीय तहका जनप्रतिनिधिहरूसँग बैठक

१५. संख्यात्मक सूचक परीक्षण

बालमैत्री स्थानीय शासन राष्ट्रिय रणनीति अनुसार आफुलाई बालमैत्री घोषणा गर्न तयार भएका वडा/गाउँपालिकाले अनुगमनको लागि सम्बन्धित गाउँपालिका, जिल्ला समन्वय समिति, हुँदै प्रादेशिक मन्त्रालयलाई अनुरोध गर्दा देहायको ढाँचामा संख्यात्मक विवरण तयार गरी पत्रसाथ संलग्न रहेको हुनुपर्दछ । अनुगमनकर्ताले प्राप्त विवरण स्थलगत रूपमा परीक्षण गर्नुपर्नेछ ।

१) बालमैत्री स्थानीय शासनका तहगत खुड्कीला सम्बन्धी विवरण:

क्र स	विवरण	पुरा भएको		अनुगमन गर्नुपर्ने विवरण
		छ	छैन	
१	प्रारम्भिक चरण			
१	बालमैत्री स्थानीय शासन राष्ट्रिय रणनीति र कार्यान्वयन कार्यविधिका सूचकमा आधारित भई मोदी गाउँपालिकामा बालबालिकाको अवस्था सम्बन्धी संक्षिप्त विश्लेषण ।			अवस्था विश्लेषण प्रतिवेदन, सहभागि विवरण
२	बालमैत्री स्थानीय शासनको अवधारणा सम्बन्धी अभिमुखीकरण ।			उपस्थिति रजिष्टर/विवरण: कार्यक्रम भएको मिति, स्थान, उपस्थित साभेदार संस्थाहरुको नामावली, संख्या
३	सरोकारवालाहरुबाट बालमैत्री स्थानीय शासन कार्यान्वयनको लागि लिखित प्रतिबद्धता ।			लिखित प्रतिबद्धताको रेकर्ड, रजिष्टर
४	बालमैत्री कानून/नीति/रणनीति/कार्यविधि/ निर्देशिका र आचार संहिता तर्जुमा			प्रकाशित पुस्तिका , स्वीकृत गर्ने तह र स्वीकृत भएको मिति
२	तयारी चरण			
१	जिल्ला समन्वय समिति, गाउँपालिकामा बालमैत्री स्थानीय शासन विभाग/ महाशाखा/शाखा/इकाई को संस्थागत प्रबन्ध (बालमैत्री स्थानीय शासन सम्पर्क शाखा र सम्पर्क व्यक्ति तोक्ने			निर्णयको तह मिति
२	गाउँकार्यपालिका/वडा कार्यालय र विषयगत विभाग/महाशाखा/शाखामा बालमैत्री स्थानीय शासन सम्पर्क व्यक्तिको चयन र जिम्मेवारी			निर्णयको तह मिति र सम्बन्धित कर्मचारीलाई दिईएको पत्र
३	निश्चित सूचक/मापदण्डका आधारमा वडा छनौट र बालमैत्री स्थानीय शासन अवलम्बन/लागू गर्ने वडा वा गाउँपालिकाको निर्णय			निर्णयको मिति र रेकर्ड
४	बाल क्लब, बाल क्लव संजाल, टोल विकास संस्था/समुदायमा आधारित संस्थाहरुको गठन र परिचालन			गठन मिति, कार्य प्रक्रिया, बैठक पुस्तिका, निर्णय
५	बालकोष संचालन कार्यविधि तयारी, बालकोष स्थापना र संचालन			प्रकाशित पुस्तिका , स्वीकृत गर्ने तह र स्वीकृत भएको मिति

क्र स	विवरण	पुरा भएको		अनुगमन गर्नुपर्ने विवरण
		छ	छैन	
६	बालबालिकाको वस्तुगत विवरण (प्रोफाइल) तयारी र प्रकाशन			प्रकाशित प्रोफाइल
३	योजना तर्जुमाको चरण			
१	बालमैत्री स्थानीय शासनका सूचकहरूको स्थानीयकरण र न्यूनतम सूचक निर्धारण			मिति र निर्णय
२	आफ्नो बजेटको निश्चित प्रतिशत (२० प्रतिशतमा नघट्ने गरी) रकम बालबालिकाको क्षेत्रमा खर्च गर्ने प्रतिवद्धता सहित वडा समिति/गाउँ सभाको निर्णय			सभाको निर्णय
३	वडा/स्थानीय तहमा बालबालिकाको लागि आवधिक/वार्षिक लगानी योजना तर्जुमा			योजना दस्तावेज र स्वीकृत मिति
४	स्थानीय तहको आवधिक/दीर्घकालीन र वार्षिक योजना तर्जुमा			योजना दस्तावेज र स्वीकृत मिति
४	नीति तथा योजना कार्यान्वयनको चरण			
१	साभेदार र सरोकारवालाहरूको संजाल निर्माण, समन्वय र सहकार्य			गठन मिति, कार्य प्रक्रिया, बैठक पुस्तिका, निर्णय
२	बाल क्लब, बाल क्लब संजाल, टोल विकास संस्था/समुदायमा आधारित संस्था लगायतका सरोकारवाला र साभेदारहरूलाई बालमैत्री स्थानीय शासन सम्बन्धी अभिमुखीकरण/तालिम/ अध्ययन अवलोकन र क्षमता विकास			मिति, उपस्थिति, कार्यक्रम विवरण र कार्य सम्पन्न प्रतिवेदन
३	बजेट विनियोजन र वडा/स्थानीय तहको बालबालिकाको आवधिक/वार्षिक लगानी योजना कार्यान्वयन			प्रगति प्रतिवेदन
४	स्थानीय तहको आवधिक/दीर्घकालीन र वार्षिक योजना कार्यान्वयन			प्रगति प्रतिवेदन
५	बालमैत्री स्थानीय शासनका सूचक अनुसारको नतिजा प्राप्ति			प्रगति प्रतिवेदन
५	अनुगमन, मूल्यांकनको चरण			
१	वडा कार्यालय/गाउँपालिकाबाट संयुक्त अनुगमन, समीक्षा, मूल्यांकन			सम्बन्धित प्रतिवेदन
२	स्थानीय तहको सम्बन्धित विषयगत निकाय (विभाग/महाशाखा/शाखा) बाट न्यूनतम सूचक पुरा			सूचक प्रमाणीकरण

क्र स	विवरण	पुरा भएको		अनुगमन गर्नुपर्ने विवरण
		छ	छैन	
	भएको प्रमाणीकरण			
३	बालबालिकाको स्थितिपत्र तयारी, प्रकाशन र सार्वजनिकीकरण			प्रकाशित पुस्तिका , स्वीकृत गर्ने तह र स्वीकृत भएको मिति
४	बालमैत्री घोषणाका लागि तोकिएको निकायबाट अनुगमन र प्रतिवेदन तयारी			अनुगमन प्रतिवेदन
६	बालमैत्री घोषणाको चरण			
१	बालमैत्री वडा/गाउँपालिका घोषणा पश्चातको रणनीतिक योजना तर्जुमा			योजना दस्तावेज , स्वीकृत गर्ने तह र स्वीकृत भएको मिति
२	बालमैत्री वडा/गाउँपालिका घोषणाको लागि तोकिएको निकायबाट लिखित सहमति प्राप्ति			
३	बालमैत्री वडा/गाउँपालिका घोषणा गर्ने वडा समिति र गाउँसभाको निर्णय			सभाको निर्णय
४	बालमैत्री वडा/गाउँपालिका घोषणा र यसको निरन्तरता			सभाको निर्णय र कार्यान्वयन कार्ययोजना
७	बालमैत्री वडा/गाउँपालिका घोषणाको निरन्तरताको चरण			
१	बालमैत्री वडा/गाउँपालिका घोषणा पश्चातको रणनीतिक योजना कार्यान्वयन			कार्य प्रगति प्रतिवेदन
२	बालमैत्री स्थानीय शासन कार्यान्वयन प्रक्रिया र सूचक अनुसार नतिजा प्राप्तिको सुनिश्चितता			प्रगति प्रतिवेदन र सूचक प्रमाणीकरण

(२) बालमैत्री स्थानीय शासन पद्धति अवलम्बन सम्बन्धी विवरण

क्र. सं.	विवरण	छ/ छैन	बालबालिकाको सहभागिता छ भने कति जना		अनुगमन गर्नुपर्ने कागजात
			बालक	बालिका	
१	अभिमुखीकरण र प्रतिबद्धता				
१.१	बालमैत्री स्थानीय शासन सम्बन्धमा सरोकारवालाहरुलाई कम्तिमा २ दिनको अभिमुखीकरण गरिएको				उपस्थिति रजिष्टर/विवरण: कार्यक्रम भएको मिति, स्थान, उपस्थित साभेदार संस्थाहरुको नामावली, संख्या
१.२	बालमैत्री स्थानीय शासन लागू गर्ने सम्बन्धमा सरोकारवालाहरुबाट लिखित प्रतिबद्धता व्यक्त भएको				प्रतिबद्धता व्यक्त गरिएको प्रमाण

क्र. सं.	विवरण	छ/छैन	बालबालिकाको सहभागिता छ भने कति जना		अनुगमन गर्नुपर्ने कागजात
			बालक	बालिका	
२	बालमैत्री स्थानीय शासन सम्बन्धी कार्ययोजना तयारी भएको				गाउँ कार्यपालिकाबाट भएको निर्णय
३	स्थानीय तहको सभाले आफ्नो बजेटबाट अधिकतम रकम बालबालिकाको क्षेत्रमा खर्च गर्ने प्रतिवद्धता सहितको सभाको निर्णय				सभाको निर्णयको प्रतिलिपी
४	न्यूनतम सूचक निर्धारण				
४.१	बालमैत्री स्थानीय शासन कार्यान्वयन कार्यविधिमा समावेश गरिएका ३९ वटा आधारभुत सूचक र ११ वटा विस्तारित सूचकहरूलाई न्यूनतम सूचकको रूपमा लिइएको				गाउँ कार्यपालिकाबाट भएको निर्णय
४.२	बालमैत्री स्थानीय शासनका न्यूनतम सूचकहरूको स्थानीयकरण (सरलीकरण) गरिएको				सूचकको विवरण (योजना पुस्तिका)
५	संस्थागत जिम्मेवारी				
५.१	बालमैत्री स्थानीय शासन गाउँ, वडा, समुदाय समिति गठन भएको				समिति गठन गरिएको निर्णय, समितिको बैठकको निर्णय पुस्तिका
५.२	बालमैत्री स्थानीय शासनका लागि सम्पर्क शाखा, ईकाई तोकिएको				गाउँ कार्यपालिकाबाट भएको निर्णय
५.३	बालमैत्री स्थानीय शासनका लागि सम्पर्क व्यक्ति तोकिएको				पैमुख प्रशासकिय अधिकृत र वडा सचिवबाट निर्णय भई कर्मचारीलाई दिइएको पत्र
६	बालमैत्री स्थानीय शासन अवलम्बन गर्ने सभाबाट निर्णय भएको				सभाको निर्णयको प्रतिलिपी

(३) बालमैत्री स्थानीय शासनका प्रतिफल सम्बन्धी विवरण

क्र. सं.	विवरण	छ/छैन	यस प्रक्रियामा बालबालिकाको सहभागिता संख्या		गरिएको छ भने		प्रमाणित गर्ने आधार
			बालक	बालिका	मिति	प्रक्रिया (बुँदागत रूपमा खुलाउने)	
१	बालबालिकाको लागि स्थानीय विकास योजना तयार गरिएको						
१.१	बालबालिकाको बस्तुगत विवरण (प्रोफाइल) तयारी						छापिएको प्रोफाइल

क्र. सं.	विवरण	छ/छैन	यस प्रक्रियामा बालबालिकाको सहभागिता संख्या		गरिएको छ भने		प्रमाणित गर्ने आधार
	प्रत्येक २ वर्षमा अध्यावधिक गरिएको						
१.२	आवधिक वा दीर्घकालीन योजना (कम्तिमा ५ वर्षको)						योजना दस्तावेज
१.३	वार्षिक योजना						योजना दस्तावेज
१.४	बालबालिकाको लागि स्थानीय योजना (वार्षिक कार्य योजना)						कार्य योजना दस्तावेज
२	बालबालिकाका लागि लगानी योजना तयार गरिएको						योजना दस्तावेज
२.१	आवधिक लगानी योजना (कम्तिमा ५ वर्षको)						योजना दस्तावेज
२.२	वार्षिक लगानी योजना						योजना दस्तावेज
३	बालमैत्री नीति तथा कार्यविधिहरू तयार गरिएको						
३.१	बालमैत्री आचारसंहिता						आचारसंहिता
३.२	बालमैत्री स्थानीय शासन सम्बन्धी नीति, कार्यविधि						स्वीकृत मिति सहितको विवरण
३.३	विद्यमान नियम, निर्देशिका, कार्यविधि आदिमा परिमार्जन गरी बालमैत्री बनाएको						स्वीकृत मिति सहितको नामावली विवरण
४	बालबालिकाको स्थितिपत्र तयार गरिएको						
४.१	बालमैत्री स्थानीय शासन राष्ट्रिय रणनीतिमा व्यवस्था भए वमोजिम मन्त्रालयले निर्धारण गरेको ढाँचामा छ/छैन						
४.२	वार्षिक रुपमा प्रकाशन गरिएको						प्रकाशित पुस्तिका
४.३	प्रत्येक २ वर्षमा १ पटक प्रकाशन गरिएको						प्रकाशित पुस्तिका

(४) लगानी सम्बन्धी विवरण

क्र. सं.	विवरण	विगत ३ वर्षको लगानी विवरण			चालु आ.व.मा विनियोजनको विवरण	आगामी आ.व.को प्रस्तावित बजेट विवरण
		आ.व.	आ.व.	आ.व.		
१	गाउँवजेट (आन्तरिक तथा					

क्र. सं.	विवरण	विगत ३ वर्षको लगानी विवरण			चालु आ.व.मा विनियोजनको विवरण	आगामी आ.व.को प्रस्तावित बजेट विवरण
		आ.व.	आ.व.	आ.व.		
	समानिकरण अनुदान)					
१.१	जम्मा पूँजीगत वजेट रु. (हजारमा)					
१.२	बालबालिकाको क्षेत्रमा विनियोजित वजेट रु. (हजारमा)					
१.३	विनियोजन प्रतिशत					
१.४	बालबालिकाको क्षेत्रमा लगानी गरिएको वजेट रकम रु. (हजारमा)					
१.५	बालबालिकाको क्षेत्रमा विनियोजन गरिएको वजेट लगानी गरिएका मुख्य मुख्य क्षेत्रहरु					
२	संघीय र प्रदेश सरकारको वजेट (शर्सत तथा विशेष अनुदान)					
२.१	बालबालिकाको क्षेत्रमा लगानी गरिएको वजेट रकम रु. (हजारमा)					
२.२	बालबालिकाको क्षेत्रमा विनियोजन गरिएको वजेट लगानी गरिएका मुख्य मुख्य क्षेत्रहरु					
३	गैसस र विकास साभेदारको वजेट					
३.१	बालबालिकाको क्षेत्रमा लगानी गरिएको वजेट रकम रु. (हजारमा)					
३.२	बालबालिकाको					

क्र. सं.	विवरण	विगत ३ वर्षको लगानी विवरण			चालु आ.व.मा विनियोजनको विवरण	आगामी आ.व.को प्रस्तावित बजेट विवरण
		आ.व.	आ.व.	आ.व.		
	क्षेत्रमा विनियोजन गरिएको बजेट लगानी गरिएका मुख्य मुख्य क्षेत्रहरु					
४	निजी क्षेत्र, समुदाय र अन्य साभेदारको बजेट					
३.१	बालबालिकाको क्षेत्रमा लगानी गरिएको बजेट रकम रु. (हजारमा)					
३.२	बालबालिकाको क्षेत्रमा विनियोजन गरिएको बजेट लगानी गरिएका मुख्य मुख्य क्षेत्रहरु					

(५) बाल क्लव र सञ्जाल सम्बन्धी विवरण

विवरण	क्रियाशील संख्या		सभि तको सदस्य संख्या	सदस्य संख्या										कैफि यत	
	बाल क्लव	बाल सञ्जाल		बालक (१२-१८ वर्ष)					बालिका (१२-१८ वर्ष)						
				दलित	जनजाति	मधेशी	अन्य	जम्मा	दलित	जनजाति	मधेशी	अन्य	जम्मा		कुल जम्मा
गाँउपालिको वडामा गठन भएका वडास्तरीय बाल क्लवको संगठनात्मक संरचना															
गाँउपालिकामा गठन भएको नगरस्तरीय बाल संजालको संगठनात्मक संरचना															

विवरण	क्रियाशील संख्या		समिति तको सदस्य संख्या	सदस्य संख्या										कैफि यत
	बाल क्लव	बाल सञ्जाल		बालक (१२-१८ वर्ष)					बालिका (१२-१८ वर्ष)					
				दलित	जनजाति	मधेशी	अन्य	जम्मा	दलित	जनजाति	मधेशी	अन्य	जम्मा	
वडास्तरीय बाल संजालको संगठनात्मक संरचना														

(६) बालमैत्री स्थानीय तह घोषणा सम्बन्धी विवरण

क्र. सं.	विवरण	छ/छैन	अनुगमन गर्नुपर्ने कागजात
१	आवधिक वा दीर्घकालिन योजना (कम्तिमा ५ वर्षको)		योजना दस्तावेज
१.१	योजनामा बालश्रम, बाल हिंसा, बाल शोषण, बाल कुपोषण तथा एचआईभि एड्स न्यूनीकरण सम्बन्धी कार्यक्रम समावेश गरिएको		योजना दस्तावेज
१.२	योजनामा स्थानीय अवस्थामा आधारित भइ कमलरी, छाउपडी, भुमा तथा देउकी प्रथा जस्ता सामाजिक विकृतिहरुको अन्त्य गर्ने कार्यक्रम समावेश गरिएको		योजना दस्तावेज
२	न्यूनतम सूचक निर्धारण		
२.१	बालमैत्री स्थानीय शासन कार्यान्वयन कार्यविधिमा समावेश गरिएका ३९ वटा आधारभुत सूचक र ११ वटा विस्तारित सूचकहरुलाई न्यूनतम सूचकको रुपमा लिइएको		मोदीगाँउ कार्यपालिकाबाट भएको निर्णयको फोटोकपी
२.२	बालमैत्री स्थानीय शासनका न्यूनतम सूचकहरुको स्थानीयकरण (सरलीकरण) गरिएको		सूचकको विवरण (योजना पुस्तिका)
२.३	स्थानीय अवस्था र आवश्यकता अनुसार थप सूचकहरु निर्धारण गरिएको		सूचकको विवरण (योजना पुस्तिका)
३	सूचक प्राप्ति		
३.१	योजनामा लक्षित सूचकहरु मध्ये तोकिए वमोजिमको नतिजा प्राप्त गरेको		अनुगमन मूल्यांकन प्रतिवेदन
३.२	सूचक प्राप्त भए नभएको सम्बन्धमा मोदी गाँउपालिका ले अनुगमन गरेको (आफै अनुगमन गरेको वा वाह्य निकायबाट अनुगमन गरिएको)		अनुगमन मूल्यांकन प्रतिवेदन
४	अनुगमनमा सहभागिता		अनुगमन मूल्यांकन प्रतिवेदन
४.१	सम्बन्धित विषयगत शाखा		

क्र. सं.	विवरण	छ/छैन	अनुगमन गर्नुपर्ने कागजात
४.२	बालक्लव वा बाल सञ्जाल		
४.३	राजनैतिक दल		
४.४	गाउँपालिका पदाधिकारी		
४.५	बालबालिकाको क्षेत्रमा कार्य गर्ने गैसस, विकास साभेदार, निजी क्षेत्र		
४.६	बालमैत्री स्थानीय शासन, गाउँ, वडा, समुदाय समिति		
४.७	सामुदायिक संस्था		
४.८	अन्य (खुलाउने)		
५	बालमैत्री गाउँपालिका घोषणाको लागि प्रदेश तथा वडा घोषणको लागि जिससबाट अनुगमन		
५.१	गाउँपालिकाबाट प्रादेशिक मन्त्रालय र जिससमा प्रतिवेदन सहित अनुगमनको लागि अनुरोध भएको		गाउँ कार्यपालिकाबाट भएको निर्णयको सहितको अनुरोध पत्र
५.२	प्रादेशिक मन्त्रालय तथा जिससबाट अनुगमन भएको		अनुगमन प्रतिवेदन

(७) बाल सहभागिता

संरचना	संख्या	बालबालिकाको सहभागिता संख्या		बालबालिकाले उठाएका विषयहरु	बालबालिकाले उठाएका विषयहरु कसरि सम्बोधन गरिएको छ
		बालक	बालिका		
बालमैत्री स्थानीय शासन गाउँ समिति					
बालमैत्री स्थानीय शासन वडा समिति					
बालमैत्री स्थानीय शासन समुदाय समिति					
योजना तर्जुमा समिति					
विद्यालय व्यवस्थापन समिति					
स्वास्थ्य व्यवस्थापन समिति					
अन्य					

१६.उपलब्धि मापन

- (१) बालबालिकाहरुले के कस्ता योजनाहरु माग गर्ने गरेका छन् ? उल्लेख गर्ने ।
- (२) बालबालिकाले माग गरेका योजनाहरु मध्ये कुन प्रकृतिका कति योजनाहरु विगत २ वर्षको गाउँ सभाबाट स्वीकृत भएका छन् ?
- (३) बालबालिकाको सहभागिताबाट भएको सिकाई (बालबालिकाको सहभागिता भएर के कस्ता नयाँ विषयहरु आए र यसबाट स्थानीय तहको निर्णय प्रक्रियामा कस्तो सहयोग पुग्यो भन्ने जस्ता विषयहरु)
- (४) बालबालिकाले व्यक्त गरेका राम्रा/सफल उदाहरणहरु केही भएमा उल्लेख गर्ने:

१७.समन्वय र प्रतिवेदन

- (क) चौमासिक रुपमा संयुक्त अनुगमन हुन्छ वा हुँदैन ?
- (ख) अनुगमनको लागि निर्दिष्ट फारम/चेक लिष्ट तथा प्रतिवेदन ढाँचा अनुसूचि ६ तयार गरिएको छ, छैन ?
- (ग) अनुगमन प्रतिवेदनमा समावेश गरिएका मुद्दाहरूलाई कसरी सम्बोधन गरिएको छ र दिइएका सुझावहरू कार्यान्वयन भएका छन् वा छैनन् ? कार्यान्वयन प्रक्रिया कसरी मिलाइएको छ ?
- (घ) बालमैत्री स्थानीय शासनको नतिजा प्राप्त गर्न गाउँपालिकाका विषयगत शाखा /वडा र अन्य निकाय तथा सहयोगी र साभेदार संस्थाहरू मिलेर संयुक्त रुपमा के कस्ता प्रयासहरू भएका छन् ?
- (ङ) विषयगत निकाय, गैरसरकारी संस्था र अन्य साभेदार संस्थाहरूसँगको समन्वय कस्तो छ ?
- (च) समन्वयको कार्य कसरी हुने गरेको छ ? गत आ.व.मा बालभेलाबाट माग भैआएका कति प्रतिशत योजना तथा कार्यक्रमहरू वार्षिक गाउँ योजनामा समावेश भएका छन् ?
- (छ) सफल नमुनाहरू (माथि उल्लेख गरिएका कार्यहरू मध्ये कुनै उल्लेख्य कार्यहरू भएको भएमा बुँदागत रुपमा प्रमाण समेत देखिने गरी विस्तृत विवरण राख्ने)
- (ज) मुख्य मुख्य सिकाईहरू
- (झ) भावी कार्य योजना तथा प्राथमिकताहरू

१८ .पुरस्कार र सम्मानको व्यवस्था :

बालमैत्री स्थानीय तह घोषणा भएका गाउँपालिका र वडाहरूलाई देहाय बमोजिमको अनुदान, सम्मान र पुरस्कार प्रदान गरिनेछ :

(१) सम्बन्धित गाउँपालिकाबाट:

- क. बालमैत्री घोषणा भएको वडालाई गाउँपालिकाका अध्यक्षबाट हस्ताक्षर गरिएको कदर पत्र थान एक । कदरपत्रको ढाँचा अनुसूचि ७ मा समावेश गरिएको छ ।
- ख. गत आ.व.मा भएको अनुदानमा थप गरी अनुदान उपलब्ध गराउन सक्ने । यो अनुदान बालमैत्री घोषणा भएपछिका ५ वर्ष सम्म निरन्तर प्रदान गरिने । घोषणाको ५ वर्ष पछि पुनः अनुगमन गरी उपयुक्त देखिएमा निरन्तरता दिन सक्ने ।
- ग.बालमैत्री स्थानीय शासन सहितको वडा घोषणा भएपछि गाउँपालिकाले त्यस्तो वडालाई पहिलो वर्ष पुरस्कार स्वरूप रु.५०००००/- अक्षरूपी पाँचलाख पुरस्कार स्वरूप उपलब्ध गराइनेछ ।

(२) जिल्ला समन्वय समिति बाट :

- क. जिल्ला समन्वय समितिका प्रमुखबाट समेत हस्ताक्षर गरिएको कदर पत्र थान एक ।

(३) प्रदेश सरकारबाट :

- क.बालमैत्री गाउँपालिका घोषणाको हकमा प्रदेश सरकारका मन्त्रिबाट हस्ताक्षर गरिएको कदर पत्र थान एक ।
- ख.प्रदेश सरकारबाट बालमैत्री स्थानीय तह घोषणा भएका गाउँपालिका र वडाहरूलाई प्राप्त थप अनुदान तथा अन्य सहयोग ।

(४) नेपाल सरकारबाट :

- क. बालमैत्री गाउँपालिका घोषणाको हकमा नेपाल सरकारका सम्बन्धित मन्त्रिबाट हस्ताक्षर गरिएको कदर पत्र थान एक ।
- ख. बालमैत्री घोषणा भएका प्रदेशलाई प्राप्त थप अनुदान ।

१९..घोषणा पछिको अनुगमन सम्बन्धी व्यवस्था :

घोषणाको निरन्तरता र सेवाको सुनिश्चितताको लागि यसै प्रक्रिया अनुसार सम्बन्धित प्रदेश तथा जिससले प्रत्येक २ वर्षमा एक पटक बालमैत्री स्थानीय तह घोषणा भएका गाउँपालिका र वडाहरूको अनुगमन गर्नेछ । यस्तो अनुगमनबाट देखिएका सबल तथा कमजोर पक्षहरूलाई ध्यानमा राखी आवश्यक कार्य गर्नु सम्बन्धित गाउँपालिका र वडाको कर्तव्य हुनेछ । यदि एकपटक बालमैत्री घोषणा भएका गाउँपालिका र वडाले प्राप्त उपलब्धि र नतिजालाई निरन्तरता दिन असमर्थ भएमा सम्बन्धित सभाले विगतमा भएको घोषणामा पुनर्विचार गर्नुपर्नेछ । घोषणा पछिको अनुगमन र प्रतिवेदन कार्यान्वयन सम्बन्धमा मन्त्रालय र प्रादेशिक मन्त्रालयले आवश्यक सहयोग, समन्वय, सहजीकरण र मार्गनिर्देश गर्न सक्नेछ ।

अनुसूची १

बालमैत्री स्थानीय शासनका न्यूनतम सूचकहरु

(कार्यविधिको दफा ४ को उपदफा ४ सँग सम्बन्धित)

१.१ सेवा प्रवाह सम्बन्धी सूचकहरु

न्यूनतम सेवा सूचकहरु	कार्यान्वयन गर्ने प्रमुख निकाय	प्रमुख सहयोगी निकाय
क बालबचाउ		
१. ६ महिनासम्मको शिशुलाई आमाले अनिवार्यरूपमा पूर्ण स्तनपान (आमाको दुध मात्र खाउने) गराएका हुनेछन् ।	● आमा, घरपरिवार ● सामुदायिक संस्थाहरु ● वडा कार्यालय ● गाउँपालिका ● स्थानीय स्वास्थ्य संस्था	वडा कार्यालय, बालमैत्री स्थानीय शासन समितिहरु, बालक्लव, गाउँपालिका, गैरसरकारी संघ/संस्थाहरु, राजनैतिक दल, सामुदायिक संस्थाहरु, नागरिक सचेतना केन्द्र
२ एकवर्षभित्रका प्रत्येक बालबालिकाहरुले पूर्णरूपमा खोप,विसिजी, डिपिटी, हेपटाइटिस वि, हिव ३, दादुराको मात्रा पाएका हुनेछन्	● अभिभावक, घरपरिवार ● सामुदायिक संस्थाहरु ● वडा कार्यालय ● गाउँपालिका ● स्थानीय स्वास्थ्य संस्था	बालमैत्री स्थानीय शासन समितिहरु, बालक्लव, गाउँपालिका, गैरसरकारी संघ/संस्थाहरु, राजनैतिक दल, सामुदायिक संस्थाहरु, नागरिक सचेतना केन्द्र
३. ६ महिनादेखि ५ वर्षसम्मका बालबालिकाहरुले वर्षको २ पटक भिटामिन ए क्याप्सुल खाएका हुनेछन्	● अभिभावक, घरपरिवार ● सामुदायिक संस्थाहरु ● वडा कार्यालय ● गाउँपालिका ● स्थानीय स्वास्थ्य संस्था	स्थानीय स्वास्थ्य स्वयंसेविका, बालमैत्री स्थानीय शासन समितिहरु, बालक्लव, गाउँपालिका, गैरसरकारी संघ/संस्थाहरु, राजनैतिक दल, सामुदायिक संस्थाहरु, नागरिक सचेतना केन्द्र
४. गर्भवती आमाले दक्ष स्वास्थ्यकर्मीबाट सुत्केरी गराएका हुनेछन् ।	● महिला स्वास्थ्य स्वयंसेविका ● अभिभावक, घरपरिवार ● सामुदायिक संस्थाहरु ● वडा कार्यालय ● गाउँपालिका ● स्थानीय स्वास्थ्य संस्था	वडा कार्यालय, बालमैत्री स्थानीय शासन समितिहरु, बालक्लव, गाउँपालिका, गैरसरकारी संघ/संस्थाहरु, राजनैतिक दल, सामुदायिक संस्थाहरु, नागरिक सचेतना केन्द्र
५. गर्भवती महिलाहरुले कम्तीमा प्रसुती पूर्व चारपटक र प्रसुती पश्चातआमा र नवजात शिशुको कम्तीमा ३ पटक स्वास्थ्य जाँच गराएका हुनेछन्	● गर्भवती महिला र उनका घरपरिवार ● महिला स्वास्थ्य स्वयंसेविका ● स्थानीय स्वास्थ्य संस्थाहरु	गाउँपालिका कार्यालय, बालमैत्री स्थानीय शासन समितिहरु, बालक्लव, वडा कार्यालय, गैरसरकारी संघ/संस्थाहरु, राजनैतिक दल, सामुदायिक संस्थाहरु, नागरिक सचेतना केन्द्र
६. गर्भवती महिलाले टिटानस	● गर्भवती महिला र उनका	वडा कार्यालय, बालमैत्री स्थानीय

विरुद्धको २ वटा खोप लगाएका हुनेछन्	घरपरिवार ● महिला स्वास्थ्य स्वयमसेविका ● स्थानीय स्वास्थ्य संस्थाहरु	शासन समितिहरु, बालक्लव, गाउँपालिका, गैरसरकारी संघ/संस्थाहरु, राजनैतिक दद, सामुदायिक संस्थाहरु, नागरिक सचेतना केन्द्र
७. गर्भवती तथा सुत्केरी आमाहरुले आइरन चक्की (जम्मा २२५ वटा) खाएका हुनेछन् ।	● गर्भवती महिला र उनका घरपरिवार ● महिला स्वास्थ्य स्वयमसेविका ● स्थानीय स्वास्थ्य संस्थाहरु	वडा कार्यालय, बालमैत्री स्थानीय शासन समितिहरु, बालक्लव, गाउँपालिका, गैरसरकारी संघ/संस्थाहरु, राजनैतिक दद, सामुदायिक संस्थाहरु, नागरिक सचेतना केन्द्र
८. एच.आई भि सक्रमित आमाबाट जन्मिएका सबै बालबालिकाहरुले ARV prophylaxis पाएका हुनेछन् ।	● घरपरिवार, अभिभावक ● स्वास्थ्य तथा जनसंख्या मन्त्रालय ● स्थानीय स्वास्थ्य संस्था	स्थानीय स्वास्थ्य संस्था, बालमैत्री स्थानीय शासन समितिहरु, बालक्लव, गाउँपालिका, गैरसरकारी संघ/संस्थाहरु, राजनैतिक दद, सामुदायिक संस्थाहरु, नागरिक सचेतना केन्द्र
९. सबै घरधुरीहरुमा पिउन योग्य खानेपानीको सुविधा उपलब्ध भएको हुनेछ ।	● खानेपानी तथा सरसफाई डिभिजन कार्यालया ● भौतिक योजना निर्माण, तथा यातायात व्यवस्था मन्त्रालय ● स्थानीय तह ● स्थानीय उपभोक्ता समुह	गाउँपालिका, दातृनिकायहरु, वडा कार्यालय, बालमैत्री स्थानीय शासन समितिहरु, बालक्लव, गाउँपालिका, गैरसरकारी संघ/संस्थाहरु,
१०. चर्पी गाएपछि खाना खानु अगाडि र बालबालिकाको दिसा धोएपछि सावुन पानीले हात धुने परिपाटीको विकास भएको हुनेछ ।	● घरपरिवार, ● महिला स्वास्थ्य स्वयंसेविका ● सामाजिक परिचालक ● स्थानीय स्वास्थ्य संस्था	वडा कार्यालय, दातृनिकायहरु, वडा कार्यालय, बालमैत्री स्थानीय शासन समितिहरु, बालक्लव, गाउँपालिका, गैरसरकारी संघ/संस्थाहरु,
ख. बालसंरक्षण		
११. ५ वर्ष मुनीका सबै बालबालिकाको जन्म दर्ता भएको हुनेछ	● गाउँपालिका ● वडा कार्यालय	जिल्ला बालकल्याण समिति दातृ निकायहरु, गैर सरकारी संस्था बालक्लवहरु
१२. बालविवाहको संख्यामा कमी आएको हुनेछ ।	● घरपरिवार, अभिभावक ● संरक्षक ● गाउँपालिका, वडाकार्यालय	सामुदायिक संस्थाहरु, बालक्लवहरु जिल्ला बालकल्याण समिति, अ.दातृ निकायहरु
१३. निकृष्ट प्रकारको बालश्रमको दर घटेको हुनेछ	● घरपरिवार, अभिभावक ● संरक्षक ● गाउँपालिका, वडाकार्यालय ● उद्घोक, कलकारखाना ● श्रम तथा यातायात मन्त्रालय	सामुदायिक संस्थाहरु, बालक्लवहरु विकास साभेदार, जिल्ला बालकल्याण समिति,
१४. घरपरिवार र समुदायबाट बालबालिका विरुद्ध हुने हिंसा,	● घरपरिवार, अभिभावक ● संरक्षक	सामुदायिक संस्थाहरु, बालक्लवहरु विकास साभेदार, जिल्ला बालकल्याण

वेचविखन, शोषण, दुर्व्यवहार, जस्ता घरेलु हिंसा कम गर्ने कार्ययोजना तयार गरी कार्यान्वयनमा ल्याइएको हुनेछ	● गाउँपालिका, वडाकार्यालय ● उद्घोक, कलकारखाना ● श्रम तथा यातायात मन्त्रालय	समिति,
१५. बालसंरक्षण सम्बन्धी समुदायमा आधारित बालसंरक्षण प्रणालीलाई सञ्चालनमा ल्याइएको हुनेछ ।	● स्थानीय निकाय ● निजी क्षेत्र ● स्थानीय गैसस ● जिल्ला बालकल्याण समिति	वडा कार्यालय, दातृनिकायहरु, वडा कार्यालय, बालमैत्री स्थानीय शासन समितिहरु, बालक्लव, गाउँपालिका, गैरसरकारी संघ/संस्थाहरु,
ग. बालविकास		
१६. ४ वर्षसम्मका बालबालिकाहरु प्रारम्भिक बालविकास कक्षामा भर्ना भएका हुनेछन् ।	● संघीय सरकार ● प्रदेश सरकार ● विद्यालय ● घरपरिवार, व्यवस्थापन समिति	स्थानीय तह, गैसस, विकास साभेदारहरु, सामुदायिक संस्थाहरु,
१७. कक्षा १ को लागि विद्यालय जाने उमेर समुहका शतप्रतिसत बालबालिकाहरु विद्यालय भर्ना भएका हुनेछन्	● सम्बन्धित वडा कार्यालय ● प्रदेश सरकार ● विद्यालय ● घरपरिवार, व्यवस्थापन समिति	विद्यालय, वडा कार्यालय, दातृनिकायहरु, वडा कार्यालय, बालमैत्री स्थानीय शासन समितिहरु, बालक्लव, गाउँपालिका, गैरसरकारी संघ/संस्थाहरु,
१८. पाँच वर्षदेखि १४ वर्ष उमेर समुहका बालबालिकाले आधारभुत शिक्षा -कक्षा १ देखि कक्षा ८ सम्म) पुरा गरेका हुनेछन् ।	● संघीय सरकार ● प्रदेश सरकार ● विद्यालय ● घरपरिवार, व्यवस्थापन समिति	विद्यालय, वडा कार्यालय, दातृनिकायहरु, वडा कार्यालय, बालमैत्री स्थानीय शासन समितिहरु, बालक्लव, गाउँपालिका, गैरसरकारी संघ/संस्थाहरु,
१९. औपचारिक शिक्षाबाट बञ्चित बालबालिकाको लागि अनैपचारिक शिक्षा प्राप्त गर्ने व्यवस्था भएको हुनेछ ।	● स्थानीय तह ● प्रदेश सरकार ● विद्यालय ● घरपरिवार, व्यवस्थापन समिति	विद्यालय, वडा कार्यालय, दातृनिकायहरु, वडा कार्यालय, बालमैत्री स्थानीय शासन समितिहरु, बालक्लव, गाउँपालिका, गैरसरकारी संघ/संस्थाहरु,
२०. प्रत्येक विद्यालयमा छात्र छात्राको लागि अलग अलग शौचालयको व्यवस्था भएको हुनेछ ।	● सम्बन्धित विद्यालय ● विद्यालय व्यवस्थापन समिति ● स्थानीय तह ● घरपरिवार, स्वास्थ्य समिति	विद्यालय, वडा कार्यालय, दातृनिकायहरु, वडा कार्यालय, बालमैत्री स्थानीय शासन समितिहरु, बालक्लव, गाउँपालिका, गैरसरकारी संघ/संस्थाहरु,
२१. प्रत्येक विद्यालयमा अतिरिक्त कृयाकलाप सम्बन्धी कार्यक्रम सञ्चालन भएको हुनेछ ।	● विद्यालय व्यवस्थापन समिति ● वडा कार्यालय ● स्थानीय तह ● विद्यालय प्रशासन	विद्यालय, वडा कार्यालय, दातृनिकायहरु, वडा कार्यालय, बालमैत्री स्थानीय शासन समितिहरु, बालक्लव, गाउँपालिका, गैरसरकारी संघ/संस्थाहरु,
घ. बालसहभागिता		
२२. स्थानीय तहको निर्णय प्रक्रियामा १२ देखि १८ वर्षसम्मका बालबालिकाहरुको संस्थागत सहभागिताको संयन्त्र विकास गरी	● स्थानीय तह ● सामुदायिक संस्था ● उपभोक्ता समिति	विद्यालय, वडा कार्यालय, दातृनिकायहरु, वडा कार्यालय, बालमैत्री स्थानीय शासन समितिहरु, बालक्लव, गाउँपालिका, गैरसरकारी

सहभागी गराइएको हुनेछ ।	● वडा कार्यालय ● स्थानीय तह ● विद्यालय प्रशासन	संघ/संस्थाहरु,
२३. स्थानीय तहले सञ्चालन गर्ने योजनामा बालबालिकाको योजना तथा कार्यक्रम समेटिएको हुनेछ ।	● स्थानीय तह ● सामुदायिक संस्था ● उपभोक्ता समिति ● वडा कार्यालय ● स्थानीय तह ● विद्यालय प्रशासन	विद्यालय, वडा कार्यालय, दातृनिकायहरु, वडा कार्यालय, बालमैत्री स्थानीय शासन समितिहरु, बालक्लव, गाउँपालिका, गैरसरकारी संघ/संस्थाहरु,
२४. विद्यालय व्यवस्थापन समितिमा संस्थागत तवरबाट बालबालिकाको आवाज सुनिने व्यवस्था सुनिश्चित भएको हुनेछ ।	● विद्यालय ● विद्यालय व्यवस्थापन समिति ● उपभोक्ता समिति ● वडा कार्यालय ● स्थानीय तह	गाउँपालिका, वडा कार्यालय, दातृनिकायहरु, वडा कार्यालय, बालमैत्री स्थानीय शासन समितिहरु, बालक्लव, गाउँपालिका, गैरसरकारी संघ/संस्थाहरु,
२५. स्वास्थ्य व्यवस्थापन समितिमा बालक्लवको प्रतिनिधित्व हुनेछ ।	● संघीय सरकार ● प्रदेश सरकार ● स्थानीय तह	विद्यालय, वडा कार्यालय, दातृनिकायहरु, वडा कार्यालय, बालमैत्री स्थानीय शासन समितिहरु, बालक्लव, गाउँपालिका, गैरसरकारी संघ/संस्थाहरु,
२६. गाउँपालिकास्तरिय बालक्लवको सञ्जाल गठन गरी प्रत्येक वडामा बालसमुह गठन भई सक्रिय भएका हुनेछन् ।	● स्थानीय तह ● वडा कार्यालय ● विद्यालय	बालमैत्री स्थानीय शासन समिति, वडा कार्यालय, दातृनिकायहरु, वडा कार्यालय, बालमैत्री स्थानीय शासन समितिहरु, बालक्लव, गाउँपालिका, गैरसरकारी संघ/संस्थाहरु,
२७. मोदी गाउँपालिकास्तर तथा सबै वडास्तरमा बालसञ्जाल गठन तथा सक्रिय भएको हुनेछ ।	● स्थानीय तह ● वडा कार्यालय ● विद्यालय	विद्यालय व्यवस्थापन समिति, वडा कार्यालय, दातृनिकायहरु, वडा कार्यालय, बालमैत्री स्थानीय शासन समितिहरु, बालक्लव, गाउँपालिका, गैरसरकारी संघ/संस्थाहरु,
१.२ संस्थागत विकासका सूचकहरु		
२८. स्थानीय तहको परिषद नियमितरूपमा सञ्चालन भएको हुनुपर्नेछ ।	● स्थानीय तह ● वडा कार्यालय ● समुदाय	निर्वाचित जनप्रतिनिधिहरु, सामुदायिक विकास संस्थाहरु, उपभोक्ता संस्थाहरु
२९. मोदी गाउँपालिकाले आफ्नो लागि बालमैत्री व्यवहार, आचारसंहिता, विनियम, निर्देशिका, तथा कार्यविधिहरु तर्जुमा गरी पूर्णरूपमा कार्यान्वयनमा ल्याएको हुनेछ ।	● स्थानीय तह ● वडा कार्यालय ● विद्यालय ● बालमैत्री समितिहरु	स्थानीय जनप्रतिनिधिहरु, राजनैति दल, बालक्लवहरु, शिक्षक, विद्यार्थीहरु,
३०. मोदी गाउँपालिका र वडाहरुमा बालमैत्री स्थानीय शासन प्रवर्द्धन समिति गठन भएको हुनेछ ।	● स्थानीय तह ● वडा कार्यालय	स्थानीय जनप्रतिनिधिहरु, राजनैति दल, बालक्लवहरु, शिक्षक, विद्यार्थीहरु,

	● विद्यालय ● बालकलवहरु	
३१. स्थानीय स्वास्थ्य संस्थामा स्वास्थ्य व्यवस्थापन समितिलाई सक्रिय बनाई परिचालन गरिनेछ ।	● स्थानीय तह ● वडा कार्यालय ● विद्यालय ● बालकलवहरु	
	●	
	●	
	●	
	●	
	●	
	●	

क्र. स.	सूचक	कार्यन्वयन गर्ने निकाय	सहयोगी निकाय
क	बाल बचाउ		
१	एउटा सन्तान र अर्को सन्तानको जन्मातर कम्तीमा ३ वर्षको हुनेछ ।		
ख	बाल संरक्षण		
१	गाउँपालिकामा सडक बालबालिका मुक्त घोषणा भएको हुनेछ ।		
२	वडा/गापामा रहेका विद्यालयहरु बालबालिकालाई शारीरिक तथा मानसिक यातना मुक्त विद्यालय घोषणा भएका हुनेछन् ।		
३	कूलतमा लागेका बालबालिकाको लागि बाल सुधार गृह सञ्चालनमा ल्याएको हुनेछन् (उप/महानगरको लागि मात्र) ।		
ग	बाल विकास		
१	कक्षा ६ देखि १० सम्मका विद्यार्थीहरुको लागि बालमैत्री, वातावरणमैत्री र विपत व्यवस्थापन सम्बन्धी अतिरिक्त कक्षा संचालन गरिएको हुनेछ ।		

क्र. स.	सूचक	कार्यन्वयन गर्ने निकाय	सहयोगी निकाय
घ	बाल सहभागिता		
१	वडा र स्थानीय तहले उत्कृष्ट कार्य गर्ने बाल क्लव/संजाल लाई वार्षिक रुपमा सम्मान र पुरस्कृत गरेका हुनेछन् ।		
ङ	संस्थागत विकास		
१	स्थानीय तहमा रहेका प्रहरी (कार्यालय) चौकीहरुमा बालमैत्री कक्ष वा बालमैत्री सम्पर्क ईकाई रहेको हुनेछ ।		
२	विद्यार्थी सवार हुने शैक्षिक संस्थाका सवारी साधनहरु बालमैत्री र अपांगमैत्री हुनेछन् ।		
३	गाउँकार्यपालिका/वडा कार्यालय र प्रत्येक स्वास्थ्य संस्थामा एक बालमैत्री कक्ष रहेको हुनेछ ।		
४	बसपार्क, सिनेमा हल, खेल मैदान जस्ता सार्वजनिक स्थलहरुमा बालमैत्री शौचालय र खानेपानी धाराको व्यवस्था भएको हुनेछ ।		
५	स्थानीय तहमा कम्तिमा एक बाल पुस्तकालय वा बालमैत्री सिकाई स्रोत केन्द्र स्थापना भै संचालनमा आएको हुनेछ ।		

अनुसूची २
विस्तारित सूचकहरु

क्र. स.	सूचक	ईकाई	आधार अवस्था (.....)	हालको अवस्था (.....)	घोषणा को लागि आवश्यक प्रतिशत	न्यूनतम सूचक पुरा भए नभएको	सूचना को स्रोत
क	बाल बचाउँ						
१	एउटा सन्तान र अर्को सन्तानको जन्मातर कम्तीमा ३ वर्षको हुनेछ ।				७५		घरघुरी सर्वे
ख	बाल संरक्षण						
१	गाउँपालिकामा सडक बालबालिका मुक्त घोषणा भएको हुनेछ ।				९०		स्थानीय तहको रेकर्ड
२	वडा/गापामा रहेका विद्यालयहरु बालबालिकालाई शारीरिक तथा मानसिक यातना मुक्त विद्यालय घोषणा भएका हुनेछन् ।				९०		स्थानीय तहको रेकर्ड
३	कूलतमा लागेका बालबालिकाको लागि बाल सुधार गृह सञ्चालनमा ल्याएको हुनेछन् (उप/महानगरको लागि मात्र) ।				७५		स्थानीय तहको रेकर्ड
ग	बाल विकास						
१	कक्षा १ देखि ८ सम्मका विद्यार्थीहरुको लागि बालमैत्री, वातावरणमैत्री र विपत व्यवस्थापन सम्बन्धी अतिरिक्त कक्षा संचालन गरिएको हुनेछ ।				८०		स्थानीय तहको रेकर्ड
घ	बाल सहभागिता						
१	वडा र स्थानीय तहले उत्कृष्ट कार्य गर्ने बाल क्लव/संजाल लाई वार्षिक रुपमा सम्मान र पुरस्कृत गरेका हुनेछन् ।				७५		स्थानीय तहको रेकर्ड
ड	संस्थागत विकास						

क्र. स.	सूचक	ईकाई	आधार अवस्था (..... .)	हालको अवस्था (.....)	घोषणा को लागि आवश्यक प्रतिशत	न्यूनतम सूचक पुरा भए नभएको	सूचना को स्रोत
१	स्थानीय तहमा रहेका प्रहरी (कार्यालय) चौकीहरूमा बालमैत्री कक्ष वा बालमैत्री सम्पर्क ईकाई रहेको हुनेछ ।				७५		प्रहरी कार्यालयको रेकर्ड
२	विद्यार्थी सवार हुने शैक्षिक संस्थाका सवारी साधनहरू बालमैत्री र अपांगमैत्री हुनेछन् ।				७५		शिक्षा शाखाको रेकर्ड
३	गाउँकार्यपालिका/वडा कार्यालय र प्रत्येक स्वास्थ्य संस्थामा एक बालमैत्री कक्ष रहेको हुनेछ ।				७५		स्थानीय तहको रेकर्ड
४	बसपार्क, सिनेमा हल, खेल मैदान जस्ता सार्वजनिक स्थलहरूमा बालमैत्री शौचालय र खानेपानी धाराको व्यवस्था भएको हुनेछ ।				७५		स्थानीय तहको रेकर्ड
५	स्थानीय तहमा कम्तिमा एक बाल पुस्तकालय वा बालमैत्री सिकाई स्रोत केन्द्र स्थापना भै संचालनमा आएको हुनेछ ।				७५		स्थानीय तहको रेकर्ड

मोदी गाउँपालिकाको वडाको ...मा बालमैत्री स्थानीय शासन राष्ट्रिय रणनीति २०६८ र बालमैत्री स्थानीय शासन कार्यान्वयन कार्यविधि २०६८ ले निर्धारण गरेका सेवा प्रवाह तथा संस्थागत सूचकहरु र प्राप्तीको अवस्था

बालमैत्री स्थानीय शासनका न्यूनतम सेवा सूचकहरु	आधार अवस्था	हालको अवस्था २०७४ पौष	घोषणाको लागि आवश्यक प्रतिशत
क) बाल बचाउ			
६ महिनासम्मको शिशुलाई आमाले अनिवार्यरूपमा पूर्ण स्तनपान (आमाको दूध मात्रै खुवाउने) गराएका हुनेछन्			८०
एक वर्षभित्रका प्रत्येक बालबालिकाहरुले पूर्ण रूपमा खोप(डिपिटी, विसिजी, हेपटाइटिस बि, हिब ३, दादुराको मात्रा) पाएका हुनेछन् ।			१००
६ महिना देखि ५ वर्ष सम्मका बालबालिकाहरुले वर्षको २ पटक भिटामिन ए क्याप्सुल खाएका हुनेछन् ।			१००
गर्भवती आमाले दक्ष स्वास्थ्यकर्मीबाट सुत्केरी गराएका हुनेछन् ।			८०
गर्भवती महिलाहरुले कम्तिमा प्रसूति पूर्व चारपटक र प्रसूति पश्चात आमा र नवजात शिशुको कम्तिमा ३ पटक स्वास्थ्य जाँच गराएका हुनेछन् ।			८०
गर्भवती महिलाले टिटानस विरुद्धको २ वटा खोप लगाएका हुनेछन् ।			१००
गर्भवती तथा सुत्केरी आमाहरुले आईरन चक्की (जम्मा २२५ वटा) खाएका हुनेछन् ।			८०
एच् आई भी संक्रमित आमाबाट जन्मिएका सबै बालबालिकाहरुले ARV Prophylaxis पाएका हुनेछन् ।			०
सबै घरघुरीमा पिउन योग्य खानेपानीको सुविधा उपलब्ध भएको हुनेछ ।			१००
चर्पी गएपछि, खाना खानु अगाडी र बालबालिकाको दिसा धोए पछि सावुन पानीले हात धुने परिपाटीको विकास भएको हुनेछ ।			८०
ख) बाल संरक्षण			
५ वर्ष मुनीका सबै बालबालिकाको जन्म दर्ता भएको हुनेछ ।			१००
बाल विवाहको संख्यामा कमी आएको हुनेछ ।			८०
निकृष्ट प्रकारको बालश्रम दर घटेको हुनेछ ।			८०
घरपरिवार र समुदायबाट बालबालिका विरुद्ध हुने हिंसा, वेचविखन, शोषण, दुर्व्यवहार जस्ता घरेलु हिंसा कम गर्ने कार्ययोजना तयार गरी कार्यान्वयनमा ल्याईएको हुनेछ ।			८०
बाल संरक्षण सम्बन्धी समुदायमा आधारित बाल संरक्षण प्रणालीलाई संचालनमा ल्याईएको हुनेछ ।			८०
ग) बाल विकास			

बालमैत्री स्थानीय शासनका न्यूनतम सेवा सूचकहरु	आधार अवस्था	हालको अवस्था २०७४ पौष	घोषणाको लागि आवश्यक प्रतिशत
४ वर्ष सम्मका बालबालिकाहरु प्रारम्भिक बालविकास कक्षामा भर्ना भएका हुनेछन् ।			१००
कक्षा १ को लागि विद्यालय जाने उमेर समूहका शतप्रतिशत बालबालिकाहरु विद्यालय भर्ना भएका हुनेछन् ।			१००
५ देखि १२ वर्ष उमेर समूहका बालबालिकाले आधारभूत शिक्षा (१ देखि कक्षा ८ सम्म) पाएका हुनेछन् ।			८०
औपचारिक शिक्षाबाट वंचित बालबालिकाको लागि अनौपचारिक शिक्षा प्राप्त गर्ने व्यवस्था भएको हुनेछ ।			८०
प्रत्येक विद्यालयमा छात्र छात्रा को लागि अलग अलग शौचालयको व्यवस्था भएको हुनेछ ।			८०
प्रत्येक विद्यालयमा अतिरिक्त कृयाकलाप सम्बन्धी कार्यक्रम संचालन भएको हुनेछ ।			१००
घ) बाल सहभागिता			
मोदी गाउँपालिकाको निर्णय प्रक्रियामा १२ देखि १८ वर्षसम्मका बालबालिकाहरुको संस्थागत सहभागिताको संयन्त्र विकास गरी सहभागी गराईएको हुनेछ ।			८०
मोदी गाउँपालिका तथा वडाले संचालन गर्ने योजनामा बालबालिकाको योजना तथा कार्यक्रम समेटिएको हुनेछ ।			१००
विद्यालय व्यवस्थापन समितिमा संस्थागत तवरबाट बालबालिकाको आवाज सुनिने व्यवस्था सुनिश्चित भएको हुनेछ ।			१००
स्वास्थ्य व्यवस्थापन समितिमा बाल क्लवको प्रतिनिधित्व हुनेछ ।			१००
गाउँपालिका तथा वडास्तरमा बालक्लवको सञ्जाल र बाल समूह गठन भै क्रियाशील रहेको हुनेछ ।			१००
गाउँपालिका तथा वडातहमा बाल संजाल गठन भएको हुनेछ ।			१००
(ङ) संस्थागत सूचकहरु			
वडासभाको बैठक नियमित रुपमा संचालन भएको हुनेछ			१००
वडाले आफ्नो लागि बालमैत्री व्यवहार, आचार संहिता, विनियम, निर्देशिका तथा कार्यविधिहरु तर्जुमा गरी कार्यान्वयनमा ल्याएका हुनेछन्			१००
वडामा बालमैत्री स्थानीय शासन प्रवर्द्धन समिति गठन भएको हुनेछ			१००
स्थानीय विद्यालयहरुमा विद्यालय व्यवस्थापन समिति क्रियाशील रहनेछन्			८०
स्थानीय स्वास्थ्य संस्थाहरुमा स्वास्थ्य व्यवस्थापन समिति क्रियाशील रहनेछन्			८०
स्थानीयस्तरमा बाल विकास केन्द्र, बाल कक्षा तथा पूर्व प्राथमिक कक्षाहरु संचालन भएका हुनेछन्			८०
स्थानीयस्तरमा बाल क्लवहरुको सक्रियता रहनेछ			८०
स्थानीयस्तरमा प्यारालिगल कमिटी जस्ता महिला समूहहरुको सक्रियता रहनेछ र यस्ता कमिटीहरु बाल अधिकार संरक्षण र सम्वर्द्धनमा क्रियाशील रहनेछन्			८०
स्थानीयस्तरमा बाल संजाल विकास भएको हुनेछ र जिल्लास्तर सम्म उनीहरुको प्रतिनिधित्व रहनेछ			८०
बालबालिकाका लागि स्थानीय विकास योजना र लगानी योजना तर्जुमा भै कार्यान्वयन भएको हुनेछ			१००
गाउँपालिका तथा वडाको विकास योजनामा बालबालिकाकासंग सम्वन्धित योजना तथा कार्यक्रम समेटी एकीकृत नीति, योजना, कार्यक्रम तर्जुमा र कार्यान्वयन भएको हुनेछ			८०

बालमैत्री स्थानीय शासनका न्यूनतम सेवा सूचकहरु	आधार अवस्था	हालको अवस्था २०७४ पौष	घोषणाको लागि आवश्यक प्रतिशत
बालबालिका सम्बन्धी स्थितीपत्र तयारी तथा प्रकाशन र अद्यावधिक भएको हुनेछ			१००

अनुसूची ३
सूचक प्राप्तिको अवस्था

आधारभुत सूचक

क्र. स.	सूचक	ईकाई	आधार अवस्था (.....)	हालको अवस्था (.....)	घोषणा को लागि आवश्यक प्रतिशत	न्यूनतम सूचक पुरा भए नभएको	सूचना को स्रोत
क	बाल बचाउँ						
१	गर्भवती महिलाहरुले कम्तिमा प्रसूति पूर्व चारपटक र प्रसूति पश्चात आमा र नवजात शिशुको कम्तिमा ३ पटक स्वास्थ्य जाँच गराएको हुनेछ ।				८०		HMIS
२	गर्भवती महिलाले टिटानस विरुद्धको २ वटा खोप लगाएका हुनेछन् ।				८०		HMIS
३	गर्भवती तथा सुत्केरी आमाहरुले आईरन चक्की (जम्मा २२५ वटा) खाएका हुनेछन् ।				८०		HMIS
४	गर्भवती आमाको दक्ष स्वास्थ्यकर्मीबाट सुत्केरी गराइएका हुनेछन् ।				८०		HMIS
५	६ महिनासम्मको शिशुलाई आमाले अनिवार्यरूपमा पूर्ण स्तनपान गराएका (आमाको दूध मात्रै खुवाउने) हुनेछन् ।				९०		HMIS
६	छ महिनादेखि पाँच वर्षमुनिका सबै बालबालिकालाई वर्षको २ पटक भिटामिन ए क्याप्सुल खुवाइएको हुनेछ ।				१००		HMIS
७	वडा/गाउँपालिकाका पूर्ण खोप घोषणा भएको हुनेछ ।				१००		स्वास्थ्य शाखा
८	एच्आईभी संक्रमित आमाबाट जन्मिएका सबै बालबालिकाले ARV Prophylaxis पाएका हुनेछन् ।				१००		घरघुरी सर्वे
९	सबै घरपरिवारले आयोडिनयुक्त नुनको प्रयोग गरेका हुनेछन् ।				१००		घरघुरी सर्वे

क्र. स.	सूचक	ईकाई	आधार अवस्था (.....)	हालको अवस्था (.....)	घोषणा को लागि आवश्यक प्रतिशत	न्यूनतम सूचक पुरा भए नभएको	सूचना को स्रोत
१०	कुपोषणमुक्त वडा/गाउँपालिका/नगरपालिका घोषणा भएका हुनेछन् ।				१००		स्थानीय तहको रेकर्ड
११	सबै घरधुरीमा खानेपानीको सुविधा उपलब्ध भएको हुनेछ ।				१००		खानेपानी शाखाको प्रतिवेदन
१२	चर्पी गएपछि, बालबालिकाको दिसा धोए पछि र खाना खानु/खुवाउनु अघि साबुन पानीले हात धुने परिपाटीको विकास भएको हुनेछ ।				८०		घरधुरी सर्वे
१३	खुला दिसामुक्त क्षेत्र (वडा/गाउँपालिका/नगरपालिका) घोषणा भएको हुनेछ ।				१००		स्थानीय तहको रेकर्ड
ख	बाल संरक्षण						
१	५ वर्ष मुनिका सबै बालबालिकाको जन्म दर्ता भएको हुनेछ ।				१००		स्थानीय तहको रेकर्ड
२	निकृष्ट प्रकारको बाल श्रम अन्त्य गर्दै प्रभावित बालबालिकाको पुर्नस्थापना भएको हुनेछ ।				१००		घरधुरी सर्वे
३	बाल विवाह नियन्त्रण भएको हुनेछ ।				९०		घरधुरी सर्वे
४	घरपरिवार, समुदाय, सार्वजनिक स्थान (विद्यालय, सामाजिक चाडपर्व, भेला) मा बालबालिका विरुद्ध हुने हिंसा, बेचबिखन, शोषण, वेवास्ता र दुर्व्यवहारमा उल्लेख्य कमी आएको हुनेछ ।				८०		महिला तथा बालबालिका शाखाको रेकर्ड
५	बाल संरक्षण सम्वन्धी समुदायमा आधारित बाल संरक्षण प्रणाली स्थापित भई संचालनमा ल्याइएको हुनेछ ।				८०		स्थानीय तहको रेकर्ड
६	छाउपडी, कमलरी, छुवाछुत, दाईजो प्रथा जस्ता सामाजिक कुप्रथाको अन्त्य भएको हुनेछ ।				९०		महिला तथा बालबालिका शाखाको रेकर्ड
७	१४ वर्षमुनीका बेसहरा बालबालिकाको स्थानीय तह/समुदायले संरक्षण गरेका हुनेछन् ।				९०		स्थानीय तहको

क्र. स.	सूचक	ईकाई	आधार अवस्था (.....)	हालको अवस्था (.....)	घोषणा को लागि आवश्यक प्रतिशत	न्यूनतम् सूचक पुरा भए नभएको	सूचना को स्रोत
							रेकर्ड
ग	बाल विकास						
१	३ देखि ४ वर्ष उमेर पुगेका सबै बालबालिका प्रारम्भिक बालविकास कक्षामा भर्ना भै टिकाउदर सतप्रतिशत रहेको हुनेछ । (फरक क्षमता भएका बालबालिकाको हकमा विशेष व्यवस्था गर्नुपर्ने)				१००		शिक्षा शाखाको प्रतिवेदन
२	५ देखि १४ वर्ष उमेर समूहका सतप्रतिशत बालबालिकाले आधारभूत शिक्षा (१ देखि कक्षा ८ सम्म) पुरा गरेका हुनेछन् ।				१००		शिक्षा शाखाको प्रतिवेदन
३	प्रत्येक विद्यालयमा पानिको सुविधा सहित छात्र छात्रा को लागि अलग अलग शौचालयको व्यवस्था भएको हुनेछ ।				१००		शिक्षा शाखाको प्रतिवेदन
४	सबै विद्यालयका पूर्वाधार (कक्षा कोठा, फर्निचर, खेलमैदान, खानेपानी धारा) बालमैत्री र अपांगतामैत्री भएका हुनेछन् ।				९०		शिक्षा शाखाको प्रतिवेदन
५	प्रत्येक विद्यालयमा अतिरिक्त कृयाकलाप सम्बन्धी कार्यक्रम संचालन भएको हुनेछ ।				१००		शिक्षा शाखाको प्रतिवेदन
६	सरसफाईयुक्त विद्यालय कायम गर्न सबै विद्यालयले कुहिने र नकुहिने फोहोर अलग अलग विसर्जन गर्ने व्यवस्था गरेका हुनेछन् ।				९०		शिक्षा शाखाको प्रतिवेदन
७	आधारभूत शिक्षा पश्चात विद्यालय शिक्षाबाट बञ्चित भएका बालबालिकाहरुले जीवनउपयोगी शिक्षा (व्यासायिक तथा सिपमूलक तालिम) प्राप्त गरेका हुनेछन् ।				८०		स्थानीय तहको रेकर्ड
घ	बाल सहभागिता						
१	गाउँपालिका तहमा समावेसी आधारमा बाल संजाल गठन भई क्रियाशील (न्यूनतम् वार्षिक ३ वटा बैठक, ३ वटा कार्यक्रम संचालन) रहेका हुनेछन् ।				८०		स्थानीय तहको रेकर्ड
२	गाउँपालिकाका वडा, वस्ती वा टोल र विद्यालयहरुमा समावेसी आधारमा बाल क्लव गठन भै क्रियाशील (न्यूनतम् वार्षिक ३ वटा बैठक, ३ वटा कार्यक्रम संचालन) रहेका हुनेछन् ।				८०		स्थानीय तहको रेकर्ड
३	प्राथमिक तहभन्दा माथिका सबै विद्यालय व्यवस्थापन समितिमा बालक्लव/संजालको प्रतिनिधित्व रहनेछ ।				१००		शिक्षा शाखाको रेकर्ड

क्र. स.	सूचक	ईकाई	आधार अवस्था (.....)	हालको अवस्था (.....)	घोषणा को लागि आवश्यक प्रतिशत	न्यूनतम सूचक पुरा भए नभएको	सूचना को स्रोत
४	स्वास्थ्य व्यवस्थापन समितिमा बाल क्लव/संजालको प्रतिनिधित्व रहनेछ ।				१००		स्थानीय तहको रेकर्ड
५	स्थानीय तहमा रहेका बालबालिका सम्बन्धि सरोकारका संरचना/समितिहरूमा १२ देखि १८ वर्षका बालबालिकाको संस्थागत सहभागिता सुनिश्चित गरिएको हुनेछ ।				८०		स्थानीय तहको रेकर्ड
६	स्थानीय निकायले संचालन गर्ने योजनामा बालबालिकाको योजना तथा कार्यक्रम समेटिएको हुनेछ ।				८०		स्थानीय तहको रेकर्ड
ड	संस्थागत विकास						
१	वडा/गाउँ तहमा बालमैत्री स्थानीय शासन समितिहरू गठन भै क्रियाशील रहेका हुनेछन् ।				१००		स्थानीय तहको रेकर्ड
२	स्थानीय तहहरूले आफ्नो लागि बालमैत्री आचार संहिता र नीति नियम तर्जुमा गरी कार्यान्वयनमा ल्याएका हुनेछन् ।				८०		स्थानीय तहको रेकर्ड
३	गाउँपालिकाको प्रत्येक वडामा कम्तिमा एक बाल उद्यान सहितको बालमैत्री सिकाई केन्द्र संचालनमा रहेको हुनेछ ।				१००		स्थानीय तहको रेकर्ड
४	बालबालिकाको वस्तुगत विवरण (प्रोफाइल) को आधारमा स्थानीय तहको विकास योजना निर्माण र बालबालिकाको लागि लगानी योजना तर्जुमा भै कार्यान्वयन भएको हुनेछ ।				१००		सभाको निर्णय
५	स्थानीय तहको योजना तर्जुमा पूर्व वार्षिक रुपमा वडा र गाउँपालिका तहमा बालभेला आयोजना गरि बालभेलाको प्राथमिकता तोकेका विषयलाई स्थानीय तहको योजना तर्जुमा प्रक्रियामा समावेश गरिएको हुनेछ ।				१००		स्थानीय तहको रेकर्ड
६	स्थानीय तहमा बालबालिका सम्बन्धी स्थितीपत्र तयारी तथा प्रकाशन र अद्यावधिक भएको हुनेछ ।				१००		स्थानीय तहको रेकर्ड

विस्तारित सूचक

अनुसूची ४ स्थानीय शासनको रणनीतिहरू

स्थानीय तहको वर्गिकरण देहाय बमोजिम हुनेछ

स्थानीय तहको वर्गिकरण	प्राप्त अंक (प्रतिशतमा)		कैफियत
	आधारभुत सूचक	विस्तारित सूचक	
बालमैत्री स्थानीय तह (वडा/गापा)	८० वा तोकिएको भन्दा बढी	७५ वा तोकिएको भन्दा बढी	यस वर्गका स्थानीय तह बालमैत्री घोषणा हुन सक्नेछन्
बालमैत्री उन्मुख स्थानीय तह (वडा/गापा)	७० देखि ७९	६५ देखि ७४	यस वर्गका स्थानीय तहले कमजोर रहेका सूचकहरूमा सुधार गरेमा बालमैत्री घोषणा हुन सक्नेछन्
बालमैत्री स्थानीय शासन अवलम्बन गरेको स्थानीय तह (वडा/गापा)	५० देखि ६९	४५ देखि ६४	यस वर्गका स्थानीय तहले बालमैत्री स्थानीय शासन प्रवर्द्धन गर्न थप कार्यक्रम संचालन गर्नुपर्ने छ
बालमैत्री तटस्थ स्थानीय तह	५० भन्दा कम	४५ भन्दा कम	यस वर्गका स्थानीय तहले बालमैत्री स्थानीय शासन अवलम्बन गर्नु पर्दछ

स्पष्टिकरण:

- (१) यदि कुनै सूचकमा सवै/शतप्रतिशत भनि तोकिएको रहेछ भने त्यस्ता सूचकमा शतप्रतिशत अंक प्राप्त भएका वडा/स्थानीय तह मात्र बालमैत्री वडा/गाउँपालिका/नगरपालिका घोषणा हुन सक्नेछन् ।
- (२) विस्तारित सूचक पुरा नभए पनि बालमैत्री वडा घोषणा गर्न बाधा पुग्ने छैन ।

अनुसूची ६

घरघुरी सर्भेक्षण फारमको नमुना

मोदी गाउँपालिकाको कार्यालय
बालबालिका अवस्था सर्वेक्षण प्रश्नावली
२०७४

प्रोफाइलको कभरपृष्ठ गाउँपालिकाको नक्सा मन्तव्य (आवश्यक भएमा)

१. गाउँपालिका/नगरपालिकाको परिचय १.१ गाउँपालिकाको भौगोलिक अवस्थिति १.२ हावापानी, भू-उपयोग १.३ ऐतिहासिक पृष्ठभूमि तथा विशेषता १.४ गाउँपालिका/नगरपालिकाको आर्थिक अवस्था १.५ गाउँपालिकाका बासिन्दाहरूको प्रमुख व्यवसाय तथा रोजगारीको अवस्था १.६ विकासका सम्भावना, अवसर, चुनौती र समस्याहरू

२. बालमैत्री स्थानीय शासनको अवधारणा र कार्यक्षेत्र २.१ बालबालिकाको परिभाषा तथा बालमैत्री स्थानीय शासन व्यवस्थाको आवश्यकता २.२ विद्यमान ऐन नियममा बालबालिकासम्बन्धी भएको व्यवस्था २.३ जिल्ला, नगर तथा गाउँस्तरीय योजनामा बालबालिकासम्बन्धी भएको व्यवस्था २.४ बाल समूह वा बाल क्लवहरू २.५ बालमैत्री गाउँपालिकाको अवधारणा २.६ बालमैत्री स्थानीय शासनको कार्यक्षेत्र २.७ बाल अधिकार (बाल बचाउ, बाल संरक्षण, बाल विकास, बाल सहभागिता) २.८ बालमैत्री स्थानीय शासन कार्यक्रमका साभेदार तथा सहयोगी संस्थाहरू २.९ बालमैत्री सुशासनयुक्त गाउँपालिकाको स्थापनाका लागि अवसर र सम्भावनाहरू ३. जनसंख्या ३.१ उमेर समूह तथा जातिगत आधारमा जनसंख्या ३.२ मातृभाषाका आधारमा जनसंख्या ३.३ जनसंख्या वृद्धिदर ३.४ जन्म दर्तासम्बन्धी विवरण ३.५ बाल विवाहको अवस्था ३.६ परिवार संख्या र प्रतिपरिवार औसत बालबालिका संख्या

४. बाल तथा मातृ स्वास्थ्य ४.१ सुरक्षित मातृत्व कार्यक्रम ४.२ खोप लगाउने बालबालिकासम्बन्धी विवरण ४.३ बालबालिकामा पोषणको स्थिति ४.४ बालबालिकामा देखा पर्ने गरेका मुख्य रोगहरू र तिनको उपचार व्यवस्था ४.५ परिवार नियोजनको साधन प्रयोगकर्ताको विवरण

४.६ प्रसूति पूर्व चारपटक र प्रसूति पश्चात आमा र नवजात शिशुको कम्तिमा २ पटक स्वास्थ्य परीक्षण गराउने गर्भवती महिलाहरूको विवरण ४.७ दक्ष जनशक्तिबाट सुत्केरी गराउने महिलाहरूको विवरण ४.८ नियमित रूपमा तौल लिइएका बालबालिकासम्बन्धी विवरण ४.९ भिटामिन “ए” तथा जुकाको औषधि खाएका बालबालिकासम्बन्धी विवरण ४.१० आयोडिनयुक्त नुनको प्रयोग गर्ने घरपरिवारसम्बन्धी विवरण ४.११ सार्वजनिक तथा निजी चर्पी र सरसफाईसम्बन्धी विवरण ४.१२ खानेपानीको स्रोत तथा उपलब्धतासम्बन्धी विवरण ५. शैक्षिक अवस्था ५.१ महिला तथा बालबालिकाको साक्षरता विवरण ५.२ शैक्षिक संस्थाहरूको विवरण ५.३ छात्रछात्राको विवरण ५.४ विद्यार्थी भर्ना दर ५.५ कक्षा दोहोर्‍याउने विद्यार्थीसम्बन्धी विवरण ५.६ छात्रवृत्ति प्राप्त विद्यार्थी विवरण ५.७ तहगत रूपमा कुल शिक्षकसम्बन्धी विवरण (शिक्षक शिक्षिका विवरण) ५.८ शिक्षकको तालिमसम्बन्धी विवरण ५.९ गाउँपालिकास्तरमा विद्यार्थी र शिक्षकको अनुपात ५.१० विद्यालयमा खानेपानीको सुविधा ५.११ छात्रछात्राको लागि शौचालयको व्यवस्था ५.१२ कक्षा कोठा, फर्निचर, खेल मैदानसम्बन्धी विवरण ५.१३ विद्यालय जान लाग्ने समय ५.१४ विद्यालय जान छोड्नेहरूसम्बन्धी विवरण ५.१५ बाल विकास केन्द्र वा पूर्व प्राथमिक विद्यालयको विवरण

६. बाल संरक्षण ६.१ द्वन्द्व पीडित तथा जोखिममा परेका बालबालिकासम्बन्धी विवरण ६.२ विस्थापित बालबालिकासम्बन्धी विवरण ६.३ बालश्रमिकसम्बन्धी विवरण ६.४ बाल यौन शोषण तथा बेचबिखनसम्बन्धी विवरण ६.५ सडक बालबालिकाको विवरण ६.६ कुलतमा लागेका बालबालिकाको विवरण ६.७ उमेर समूह अनुसार मृत्यु हुने बालबालिकाको विवरण ६.८ खाद्यान्न संकटमा परेका बालबालिकाको विवरण ६.९ जाडो तथा गर्मीका कारण मृत्यु हुने गर्भवती महिला तथा बालबालिकाको विवरण ६.१० संस्थागत हेरचाहमा रहेका बालबालिका सम्बन्धी विवरण

७. आर्थिक विकास ७.१ पेशा तथा रोजगारीको अवस्थासम्बन्धी विवरण ७.२ युवा रोजगारीसम्बन्धी विवरण ७.३ रोजगारीका लागि विदेशमा गएकाहरुको विवरण

७.४ दैनिक कार्य घण्टा विवरण (महिला, पुरुष) ८. प्रकोप तथा शान्ति सुरक्षा ८.१ प्रकोपको विवरण ८.२ प्रकोपबाट भएको क्षतिको विवरण ८.३ बाल अपराधको विवरण

अनुसूची-३

बालबालिकाको लागि स्थानीय लगानी योजनाको ढाँचा

(कार्यविधिको दफा २१ को खण्ड (घ) सँग सम्बन्धित)

अनुसूची २: घरधुरी सर्वेक्षण फारमको नमुना (दफा १९ (ख) सँग सम्बन्धित)

परिवार र व्यक्तिको गणना गर्दा अक्सर बसोवास गरेको ठाउँबाट गर्नुपर्दछ । उत्तर लेख्दा चिन्ह लगाउने ठाउँमा उपयुक्त संकेतमा गोलो चिन्ह ☐ लगाउनु पर्दछ । लेख्नु पर्ने भएमा स्पष्ट अक्षर वा अंकमा लेख्नु पर्दछ । कोडहरु लेख्नु पर्ने ठाउँमा स्पष्ट अंक वा अक्षरमा लेख्नुपर्दछ ।

वडा नं. _____ बस्ती कोड नं. _____ बस्तीको नाम घर
क्र.सं..... परिवार क्र.सं.....

१. परिवार मूलीको नाम लिङ्ग १ महिला २ पुरुष ३) तेस्रो लिंगी २. जाति ३
धर्म ४ मातृभाषा ५. परिवार संख्या

६. तपाईंको परिवारको खानेपानीको मुख्य स्रोत कुन हो ? क) पाइपको धाराको पानी प्रयोग गर्ने ख)
ट्यूबवेलको पानी प्रयोग गर्ने ग) झनार, कुवा, जरुवाको पानी प्रयोग गर्ने घ) नदी, कुलो, नहर,
पोखरीको पानी प्रयोग गर्ने ङ) आकाशे पानी संकलन गरी प्रयोग गर्ने च) (खुलाउने) को पानी
प्रयोग गर्ने ।

७. खानेपानी ल्याउन (जाँदा आउँदा) लाग्ने समय क) घरैमा भएको () ख) १५ मिनेटसम्मको
दुरीमा ()

उमेर समूह महिला पुरुष

तेस्रो लिंगी जम्मा

कैफियत

१ वर्षभन्दा मुनि १ - २ वर्षसम्म ३ - ४ वर्षसम्म ५ - ६ वर्षसम्म ७ - ८ वर्षसम्म
९- १० वर्षसम्म ११- १२ वर्षसम्म १३-१४ वर्षसम्म १५ - १६ वर्षसम्म १७ - १८
वर्षसम्म १९ - २४ वर्षसम्म २५ - ४५ वर्षसम्म ४६ - ६० वर्षसम्म ६१ - ७५ वर्षसम्म
७५ वर्ष भन्दा माथि जम्मा

छट

ग) १५ - ३० मिनेटको दुरीमा () घ) ३० मिनेटभन्दा बढी समय लाग्ने ()

८. शौचालयको अवस्था क) कच्ची ख) पक्की (१) वायोग्यासमा जडान भएको (२) ढलमा शौचालय जडान भएको

ग) शौचालय नभएको

९. तपाईंको घरमा खानखानु अगाडी,बच्चाको दिसा धोएपछि र शौचालय गएर आएपछि हात के ले धुनुहुन्छ ? क) साबुनपानी () ख) खरानी पानी () ग) घ) ढुङ्गा/माटो () ड) केही पनि नगर्ने ()

१०. परिवारको कुनै सदस्य विरामी भएमा उपचारका लागि सबैभन्दा पहिला कहाँ जानुहुन्छ ? क) लामा, धामी, भाँक्री ख) परंपरागत वैद्य ग) स्थानीय स्वास्थ्य संस्था/चौकी घ) अस्पताल (निजी, सरकारी) ड) अन्य भए (खुलाउने)

११ . नजिकको स्वास्थ्य संस्थामा पुग्न लाग्ने समय क) उपस्वास्थ्य चौकी / स्वास्थ्य चौकी / प्राथमिक स्वास्थ्य केन्द्र रहेको स्थानदूरी..... र पुग्न लाग्ने समय (..... घण्टा/दिन) ख) अस्पताल रहेको स्थानदूरी र पुग्न लाग्ने समय (..... घण्टा/दिन)

१२. बालबालिका विरामी पर्दा तुरुन्त उपचार गर्ने आर्थिक क्षमता छ ? क) छ ख) छैन

१३ वितेको २ वर्षभित्र जन्मेका बालबालिकाको विवरण लिंग जन्मेको जीवित शिशुको जम्मा संख्या जन्मने वित्तिकै बेगुति दुध खुवाएको संख्या जन्मने वित्तिकै बेगुति दुध नखुवाएको संख्या ६ महिनासम्म आमाको दुध मात्र खुवाएको संख्या

६ महिनासम्म आमाको दुध र अन्य खानेकुरा पनि खुवाएको संख्या

२ महिना वा सो भन्दा कम मात्र आमाको दुध खुवाएको संख्या

बालक	बालिका	तेस्रो लिंगी	जम्मा	१४ तपाईंलाई बालरोग तथा खोपहरुको विषयमा जानकारी छ ? क) छ ख) छैन
------	--------	--------------	-------	--

१५ एक वर्षमुनिका बालबालिकालाई खोप लगाएको विवरण लिङ्ग जम्मा संख्या बि.सि.जी. ९चक्रन्० लगाएको लगाएको डि.पि.टि १ ९मएन्० लगाएको

डि.पि.टि २ लगाएको संख्या

डि.पि.टि ३ लगाएको संख्या

दादुरा/रुबेला विरुद्धको खोप लगाएको हेपटाइटिस वी विरुद्धको खोप लगाएको संख्या

ढठ

संख्या लगाएको संख्या

संख्या

बालक संख्या

बालिका संख्या

तेस्रो लिंगी जम्मा

१६. पाँच वर्षमुनिका बालबालिकालाई वर्षको २ पटक भिटामिन ए, जुकाको औषधी र पोलियो थोपा खुवाएको विवरण

लिङ्ग

जम्मा संख्या

भिटामिन ए खुवाएका बालबालिकाको संख्या

जुकाको औषधी खुवाएका बालबालिकाको संख्या

पोलियो थोपा खुवाएका बालबालिकाको संख्या बालक संख्या बालिका संख्या तेस्रो लिंगी संख्या जम्मा

१७. बितेको १ वर्षभित्रको तपाईंको परिवारमा रहेका गर्भवती महिलाको स्वास्थ्य अवस्था बारे जानकारी गर्भवती आमाको विवरण गर्भवती परीक्षण गरेको पटक (संख्या) आइरन चक्की को प्रयोग (चक्कि संख्या) टि. टि. खोप लगाएको संख्या प्रसूति भए नभएको प्रसूति कहाँ भएको (तलको कोठामा नम्बर लेख्ने) १. स्वास्थ्य संस्थामा, २. घरमा स्वास्थ्य कर्मीको सहयोगमा, ३. घरमा स्वास्थ्य कर्मीको सहयोग बिना ४. अन्य

नवजात शिशुको जाँच गराएको संख्या

गर्भवती १ गर्भवती २ गर्भवती ३

१८. तपाईंको परिवारमा एच्आईभी संक्रमित आमाबाट जन्मेका बालबालिका छन्? १. छन् २. छैनन्
यदि छन् भने उनीहरूले ब्छ एचयउजथविहष्क पाएका छन्? १. छन् २. छैनन्

१९. तपाईंको परिवारको १८ वर्षभन्दा मुनिको सदस्यलाई कुनै दीर्घ रोग लागेको छ ?

१. छ २. छैन यदि लागेको छ भने देहायको विवरण खुलाउनुहोस् :

रोगको नाम बालिका बालक तेस्रो लिंगी जम्मा एच.आई.भि./ एड्स क्षयरोग क्यान्सर मधुमेह (चिनीरोग) मुटु मृगौला अन्य

२०. तपाईंको परिवारमा दीर्घ रोगको कारण विगत १० वर्षमा १८ वर्ष भन्दा मुनिका कुनै सदस्यको मृत्यु भएको छ ? १. छ २. छैन यदि छ भने देहायको विवरण खुलाउनुहोस् :

मृत्यु गराउने रोगको नाम महिला पुरुष तेस्रो लिंगी जम्मा एच.आई.भि. / एड्स क्षयरोग क्यान्सर
मधुमेह (चिनी रोग) मुटु मृगौला अन्य

२१. बितेको १ वर्षभित्र तपाईंको परिवारमा ५ वर्ष मुनिका कुनै बालबालिकाको मृत्यु भएको छ ? १) छ २) छैन
यदि छ भने कतिजनाको मृत्यु भएको थियो र के कारणबाट मृत्यु भएको थियो ?

लिङ्ग मृत्यु भएको जम्मा संख्या मृत्यु हुनाको कारण बालक बालिका तेस्रो लिंगी जम्मा

२२. दुई बालबालिका चिन्ह भएको आयोडिनयुक्त नुन प्रयोग गर्ने गर्नुभएको छ ? क) छ ख) छैन

२३. ५ वर्ष मुनिका बालबालिकाले पोषिलो खाना (दिनको कम्तिमा ३ पटक दुध, लिटो, भात, फलफुल र सागसब्जी) खान पाउँछन् ? क) पाउँछन् ख) पाउँदैनन्

२४. तपाईंको परिवारका १ वर्ष मुनिकाको मासिक र १ वर्ष भन्दा माथि ५ वर्ष सम्मका बालबालिकाहरुको त्रैमासिक रुपमा तौल लिने गरिएको छ ? १. छ २. छैन

छ भने पाँच वर्ष मुनिका बालबालिकाको तौल (वजन) क्र.सं. उमेर (महिनामा) तौल (वजन) कुपोषण (कम तौल) छ पोषणयुक्त (ठिक तौल) छ

२५. पाँच वर्ष मुनिका र ६ वर्ष देखि १८ वर्ष सम्मका बालबालिकाको जन्म दर्ता गराएको विवरण ५ वर्ष मुनिका बालबालिका ६ देखि १८ वर्ष सम्मका बालबालिका लिंग जम्मा संख्या जन्म दर्ता गराएको संख्या जन्म दर्ता नगराएको संख्या जम्मा संख्या जन्म दर्ता गराएको संख्या जन्म दर्ता नगराएको संख्या बालक बालिका तेस्रो लिंगी जम्मा

२६. गएको ३ वर्षभित्र तपाईंको परिवारमा कसैको विवाह भएको भए सो को विवरण दिनुहोस् ।

विवाह भएको संख्या

विवाह गर्दाको उमेर कति वर्षको थियो १) २) ३) ४) ५) ६) ७) पुरुष महिला तेस्रो लिंगी जम्मा

२७. तपाईंको परिवारका १८ वर्ष सम्मका बालबालिका अरुको घरमा काम गर्न बसेका छन् ? १. छ २. छैन यदि छन् भने क) बालक संख्या ख) बालिका संख्या ग) तेस्रो लिंगी

वच्चाको उमेर कति छ (वर्ष)

लिंग (बालक, बालिका, तेस्रो लिंगी)

कामको किसिम कति घण्टा काम गर्छन्

यो काम गरेको कति वर्ष भयो

वार्षिक कति रुपिया पाउछन् (जिन्स भए नगदमा मिलाएर भन्ने)

वर्षमा कति पटक तपाई आफ्नो वच्चालाई भेट्न सक्नुहुन्छ

विद्यालयमा पढ्ने गरेको

व्यक्तिगत घर

होटल, पसल

छ छैन

२८. तपाईको परिवारका बालबालिकाहरुले कस्ता प्रकारका बालश्रम गरिरहेका छन् ? क) बालभरिया ()
ख) घरेलु बालश्रम अर्काको घरमा काम गर्ने () ग) होटल/पसलमा काम गर्ने () घ) यातायात ()
ड) कारखाना/उद्योग () च) अन्य ()

२९. बालबालिकाहरु घरबाहिर काम गरेको भए गरेको ठाउँमा के कस्तो समस्या भोग्ने गरेका छन् ? क)
गाली/गलौज ख) कुटपीट ग) खानामा भेदभाव घ) यौन शोषण ड) मनोवैज्ञानिक तनाव च)
खेलमा भेदभाव वा खेल नदिने छ) अन्य.....

३०. तपाईको परिवारमा बालबालिकाले कमजोरी गरेमा के गर्नु हुन्छ ? क) गाली ख)
कुटपीट ग) खानामा बन्देज घ) कोठामा थुन्ने ड) सम्झाउने च) हेप्ने, निन्दा
गर्ने वा मनोवैज्ञानिक तनाव दिने छ) अन्य

३१. तपाईको घरमा छोरा र छोरीमा कुनै फरक व्यवहार गर्ने गर्नुभएको छ ? छ) छैन) यदि छ भने, क)
शिक्षामा ख) खानपिनमा ग) घरेलु काममा घ) पोशाकमा ड) अन्य.....

३२. तपाईको परिवारका बालबालिकाहरुले विद्यालयमा गल्ती गरेमा विद्यालयमा निम्न यातना पाउने गरेका छन् ?
क) कान समातेर उठ्बस् ख) कुटपीट ग) कक्षा कोठाबाट निष्कासन घ) बेन्चमा उभ्याउने
घ) शौचालयमा थुन्ने ड) गालि गर्ने च) हेप्ने, निन्दा गर्ने वा मनोवैज्ञानिक तनाव दिने छ) अन्य.....

३३. तपाईको परिवारको बालबालिकाहरुमा यौनशोषणको कुनै घटना घटेको छ ? क) छ ख) छैन

३४ एक वर्षभित्र तपाईको परिवारमा महिला तथा बालबालिका उपर हिंसा तथा सामाजिक कुरिती सम्बन्धी निम्न
कुनै घटना घटेका छन्/छैनन् ? क) दाईजोसम्बन्धी ख) बहुविवाह ग) घरायसी हिंसा घ)
बालविवाह ड) बलात्कार च) महिला/बालबालिका बेचबिखन छ) छाउपडी ज)
बहुपतिप्रथा झ) देउकी ञ) कुनै पनि घटना नघटेको

३५. तपाईंको परिवारका कुनै बालबालिका बालगृह वा कुनै संस्थामा बसेका छन् ? क) छन् ख) छैनन् यदि छन् भने उमेर लिंग वसेको संस्था ठाउँको नाम यहाँ वसेको कति वर्ष भयो

यहाँ राख्नाको कारण के हो

तपाईं आफ्नो वच्चालाई वर्षको कति पटक भेट्न पाउनुहुन्छ

बाल गृह होस्टल बोर्डिङ स्कूल

३६. तपाईंको परिवारका कुनै बालबालिका सडक बालबालिकाको रुपमा रहेका छन् ? क) छन् ख) छैनन्

यदि छन् भने उमेर लिंग वसेको ठाउँको नाम

घर छोडेर गएको कति वर्ष भयो

घर छोड्नाको कारण के हो तपाईं आफ्नो वच्चालाई वर्षको कति पटक भेट्न पाउनुहुन्छ

३७. तपाईंलाई बाल अधिकारको बारेमा जानकारी छ ? क) छ ख) छैन ग) केही कुरा सुनेको छु

३८. तपाईंको परिवारका कुनै बालबालिकामा लागू पदार्थ दुर्व्यसनको लत रहे नरहेको स्थिति के छ ?

लिङ्ग

धुम्रपान गर्ने संख्या नसालु पदार्थ सेवन गर्ने संख्या

कुनै पनि लत नरहेको संख्या

जम्मा संख्या बालक बालिका तेस्रो लिंगी

३९. तपाईंले बालबालिकालाई वर्षमा कति जोर लगा दिनुहुन्छ ? (सरदर) क) १ जोर ख) २ जोर ग) ३ जोर घ) ४ जोर वा सोभन्दा बढी

४०. बालबालिका बस्ने, पढ्ने कोठा अलग्गै छ ? क) छ ख) छैन

४१. मानिस बस्ने घर (मूल घर) र गाईवस्तुहरु बाँध्ने गोठ अलग्गै छ ? क) छ ख) छैन ग) गोठ अलग्गै भए पनि गोठमाथि पनि सुत्ने गरेको छ

४२. तपाईंको परिवारमा बाल विकास केन्द्र वा पूर्व प्रा.वि. तहमा जाने ३ देखि ४ वर्षसम्मका बालबालिका संख्या कति छ बालक बालिका तेस्रो लिंगी जम्मा ४३. परिवारको शैक्षिक स्थिति

उमेर समूह

लेखपढ गर्न नसक्ने / निरक्षर

लेखपढ गर्न सक्ने / साक्षर

एस. एल. सी. वा सो सरह पास गरेका संख्या

प्रविणता प्रमाण पत्र, इन्टरमिडियट १०+२ वा सो सरह उत्तीर्ण गरेको

स्नातक (बि. ए. वा सो सरह) तह पास गरेका

स्नातकोत्तर (एम. ए. वा सो सरह) तह पास गरेका

विद्यावारिधि (पि. एच. डी.) हासिल गरेका

छद्म

महिला पुरुष

महि ला पुरुष महिला पुरुष महिला पुरुष

महिल । पुरुष

महि ला पुरुष

महि ला पुरुष ६ - १८ वर्ष

१९ - ४५ वर्ष

४६ - ६० वर्ष

६०

वर्षभन्दा माथि

जम्मा

४४. विद्यालयस्तरमा अध्ययन गरिरहेका बालबालिकाको विवरण

अध्ययनरत तह

प्रारम्भिक बालविकास केन्द्रमा जाने बालबालिकाको संख्या

गा.वि.स. अन्तर्गतका विद्यालयमा अध्ययनरत संख्या

गा.वि.स. बाहिरका विद्यालयमा अध्ययनरत संख्या बालक बालिका जम्मा बालक बालिका जम्मा बालक बालिका जम्मा बालक बालिका ।

जम्म । प्रा.वि. तह

नि.मा.वि. तह

मा.वि. तह

उच्च मा.वि. तह

४५. घरबाट विद्यालय जान लाग्ने समय (उपयुक्त महलमा ☐ चिन्ह लगाउनु होला)

विद्यालय १५ मिनेट भन्दा कम १५-३० मि.सम्म ३० मि.- १ घण्टा १ घण्टाभन्दा बढी प्रा.वि. नि.मा.वि. मा.वि. उच्च मा.वि.

४६. तपाईंको बालबालिका पढ्ने विद्यालयमा बालमैत्री शौचालय छ ?

क) भएको सख्या वा छ () ख) नभएको सख्या वा छैन ()

४७. तपाईंको परिवारका बालबालिका पढ्ने विद्यालयमा अपाङ्गता भएका विद्यार्थीका लागि विशेष शिक्षाको सुविधा छ ? क) छ ख) छैन ग) थाहा छैन

४८. विद्यालय भर्ना नभएका बालबालिकाको संख्या

विवरण

प्राथमिक उमेर समूह (५-९ वर्ष)

नि.मा.वि. उमेर समूह (१०-१४ वर्ष) माध्यमिक उमेर समूह (१५ वर्ष)

बाल क

बालि का

जम्मा बालक बालिका जम्मा बालक बालिका ।

जम्मा सामान्य क्षमता अपाङ्गता भएका

४९. बीचैमा विद्यालय जान छोडेका ६ - १५ वर्ष उमेर समूहका बालबालिकाहरुका संख्या र कारण

बालक बालिका जम्मा विद्यालय जान छोड्नुको कारण

५०. अनौपचारिक शिक्षामा बाल (विद्यालय शिक्षाबाट वंचित (१० देखि १४ वर्ष सम्मका)) सहभागिता अनौपचारिक शिक्षा लिइरहेका संख्या बालक बालिका जम्मा

५१. परिवारमा बालबालिकासँग सम्बन्धित कुनै विषयमा निर्णय गर्दा उनीहरुलाई पनि सहभागी गराउने गर्नु भएको छ ? क) गराउने गरेको छ ख) गराउने गरेको छैन

५२. तपाईंको परिवारका बालबालिकाहरु बाल क्लव/संगठन आदिमा आवद्धता रहेका छन् ? (सकेसम्म सम्बन्धित बालबालिकाहरुसँग पनि सोध्ने)

लिङ्ग स्कुलमा आधारित समुदायमा आधारित श्रमिक बाल क्लव आवद्ध नभएको बालक बालिका

५३. तपाईंका घरका १८ वर्षभन्दा कम उमेरका कतिजना बालबालिका देहायको निकायमा प्रतिनिधि वा सदस्य रहेका छन् ?

लिंग

स्थानीय निकाय/ योजना तर्जुमा वा कार्यान्वयन समिति

वडा नागरिक मञ्च विद्यालय/ स्वास्थ्य संस्था व्यवस्थापन समिति

बाल संरक्षण समिति

बाल समूह वा बाल क्लब, बालमैत्री स्थानीय शासन समिति वा बाल संजाल बालक बालिक जम्मा

५४. तपाईंको परिवारका कुनै सदस्य स्थानीय कुनै संघसंस्था वा समूहमा आवद्ध हुनुहुन्छ ? क) सामुदायिक संस्था ख) कृषक समूह ग) सामुदायिक वन उपभोक्ता समूह घ) सहकारी संस्था ड) नागरिक सचेतना केन्द्र च) परम्परागत समूह छ) अन्य (वडा नागरिक मञ्च, एकीकृत योजना तर्जुमा समिति...) ज) प्यारालिगल कमिटी भ) कुनैमा पनि नरहेको

(५४.१) तपाईं कहिल्यै प्यारालिगल कमिटीमा जानु भएको छ ? यदि छ भने किन?

(क) कमिटिले संचालन गर्ने जनचेतनामूलक कार्यक्रममा भाग लिन (ख) बाल विवाह, बालबालिकामाथि भएका दुर्व्यवहार, बाल हिंसा, बालश्रम जस्ता विषयमा उजुर गर्न (ग) महिलामाथि हुने हिंसा र दुर्व्यवहार सम्बन्धी विषयमा उजुर गर्न

यदि तपाईंले कुनै उजुर गर्नु भएको भए प्यारालिगल कमिटिको काम कारवाहिप्रति तपाईं सन्तुष्ट हुनुहुन्छ? (१) छु (२) छैन

५५. परिवारका सदस्यहरुको जनचेतनामूलक तालिम (स्वास्थ्य, सुरक्षित मातृत्व, परिवार नियोजन, सशक्तीकरण, लैंगिक समविकास, बाल विकास, संस्थागत नेतृत्व, खानेपानी तथा सरसफाई, उपभोक्ता समिति, बाल अधिकार, बाल संरक्षण, आदि) प्राप्त गरेको विवरण तालिमको नाम ३ दिनसम्मको तालिम प्राप्त संख्या ३ देखि ७ दिनसम्मको तालिम प्राप्त संख्या १ देखि ४ हप्तासम्मको तालिम प्राप्त संख्या ४ हप्ताभन्दा बढी अवधिको तालिम प्राप्त संख्या महिला पुरुष जम्मा महिला पुरुष जम्मा महिला पुरुष जम्मा महिला पुरुष जम्मा

५६. परिवारका सदस्यहरुको व्यवसायिक (जे.टि.ए. कृषि वा पशु, विद्युत जडान, कम्प्युटर, मेकानिक्स, सिलाई वुनाई, आदि) तालिम प्राप्त गरेको विवरण

तालिमको नाम

१ महिनाभन्दा कम अवधिको तालिम प्राप्त वा प्रारम्भिक तहको प्राविधिक

१ देखि ६ महिनासम्म अवधिको तालिम प्राप्त वा पहिलो तहको प्राविधिक

६ देखि १२ महिनासम्मको तालिम प्राप्त वा दोस्रो तहको प्राविधिक

१२ महिनाभन्दा बढी अवधिको तालिम प्राप्त वा तेस्रो तह भन्दा माथिको प्राविधिक

महिला पुरुष जम्मा महिला पुरुष जम्मा महिला पुरुष जम्मा महिला पुरुष जम्मा

५७. परिवारको मुख्य पेशा : (एकमा मात्र चिन्ह लगाउने) क) कृषि/पशुपालन/फलफूल खेती ख) व्यापार व्यवसाय ग) सेवा/नोकरी घ) ज्याला/मजदुरी ड) विप्रेषण (विदेशबाट पठाएको रकम) च) अन्य

५८. आजभन्दा पाँच वर्ष पहिले तपाईंको परिवारको बसोवास कहाँ थियो ? क) अन्यत्र स्थानमा ख) यसै स्थानमा

अन्यत्र स्थानबाट आएको भए यहाँ किन आउनु भएको ? क) सहरी सुविधाको लागि ख) द्वन्दका कारण ग) खेतीपाती गर्न घ) व्यापार व्यवसाय गर्न ङ) वैवाहिक सम्बन्ध भएर च) रोजगारीका लागि छ) प्राकृतिक विपत्तिबाट ज) अन्य

५९. घरको अवस्था : (एकभन्दा बढी घर भएमा मूल घरको विवरणका आधारमा चिन्ह लगाउने)

छछ

क) खर वा फुसको छानो भएको ख) टायल, भिँगटी वा स्लेटको छानो भएको ग) जस्ता पाताको छानो भएको घ) घर ढलान भएको

६०. तपाईंको घरमा वत्तीको मुख्य स्रोत के हो ? क) मट्टीतेल () ख) जेनेरेटर () ग) गोवरग्याँस () घ) सोलार () ङ) पानी घट्ट तथा लघु जलविद्युत च) राष्ट्रिय प्रसारणको विजुली () छ) अन्य ६१. तपाईंको घरमा खाना पकाउन प्रयोग हुने प्रमुख इन्धन कुन हो ? क) दाउरा ख) गुइठा ग) गोवरग्याँस घ) मट्टीतेल ङ) एल.पि. ग्याँस च) विद्युत छ) अन्य

६२. तपाईंको घरमा कस्तो प्रकारको चुल्हो प्रयोग गर्नुहुन्छ ? क) अँगोनो वा माटोको चुल्हो ख) धुँवारहित चुल्हो ग) भुसे चुल्हो घ) मट्टीतेल स्टोभ ङ) ग्याँस चुल्हो घ) विद्युत चुल्हो (हिटर) च) अन्य ६३. तपाईंको घरमा संचारका साधनहरु के के रहेका छन् ? (बहु उत्तर) क) रेडियो ख) टि.भि. ग) टेलिफोन घ) मोबाइल ङ) इमेल/इन्टरनेट च) नियमित आउने पत्रपत्रिका च) अन्य ६४. तपाईंको परिवारका सदस्यहरु कुन कुन पेशा (रोजगारी) मा संलग्न हुनुहुन्छ ?

उमेर समूह कृषि (खेती तथा पशुपालन)

व्यापार जागिर (सेवा) ज्याला मजदुरी उद्योग महिला पुरुष जम्मा महि ला पुरुष जम्मा महि ला पुरुष जम्मा महि ला पुरुष जम्मा महि ला पुरुष जम्मा १६-१८

१९-२४

२५-४०

४१-६०

६० भन्दा माथि

६५. तपाईंको परिवारका कुनै सदस्य रोजगारीका लागि घरबाट विदेश गएका छन् भने तलको विवरण दिनुहोस् :

विदेश गएकाको संख्या गएको मुलुकको नाम गएको अवधि (वर्षमा)

महिला पुरुष जम्मा भारत अन्य (खुलाउने) ५ भन्दा कम ५ भन्दा बढी

६६. तपाईंको परिवारमा १८ वर्षभन्दा कम उमेरका शारीरिक तथा मानसिक हिसाबले अपांगता भएका सदस्यहरु भएमा तलको विवरण दिनुहोस् ।

भिन्न क्षमताको विवरण बालिका बलक जम्मा शारीरिक अपाङ्गता दृष्टिविहिन र न्यून दृष्टिविहिन स्वर बोलाईसम्बन्धी अपांगता सुस्त श्रवण तथा बहिरा मानसिक/बौद्धिक अपाङ्गता श्रवण र दृष्टिविहिन (दुवै) बहु अपांगता जम्मा

६७. तपाईंको परिवारको वार्षिक आम्दानी र खर्चको विवरण दिनुहोस् ।

क्र.सं. आम्दानीको स्रोत रकम रु.

क्र.सं. खर्च विवरण रकम रु. १ कृषि तथा पशुपालन १ खाना खर्च २ व्यापार तथा उद्योग २ लत्ता कपडा ३ नोकरी तथा पेन्सन ३ शिक्षा ४ वैदेशिक रोजगार ४ स्वास्थ्य उपचार खर्च ५ ज्याला मजदुरी ५ चाडपर्व, विवाह खर्च तथा मनोरञ्जन ६ घरभाडा ६ महसूल भुक्तानी खर्च (विद्युत, सञ्चार, खानेपानी, आदि ७) अन्य ७ अन्य जम्मा जम्मा

६८. तपाईंको परिवारलाई आफ्नो उत्पादन/आम्दानीले वर्षमा कति महिना खान पुग्छ ? क) ३ महिनाभन्दा कम खान पुग्ने ख) ३ - ६ महिना खान पुग्ने ग) ६ - ९ महिना खान पुग्ने घ) ९ - १२ महिना खान पुग्ने ड) वचत हुने

६९. तपाईंको परिवारमा कसैले ऋण लिएको छ ? १. छ २. छैन

यदि छ भने ऋण कहाँबाट लिनुभयो ? क) बैंक वा वित्तीय संस्था ख) सहकारी संस्था ग) समूह वा सामुदायिक संस्था घ) साहु महाजन ड) अन्य

७०. ऋण लिएको भए कुन उद्देश्यका लागि लिनु भएको हो ? क) घरायसी कार्य वा घर खर्च ख) कृषि तथा पशुपालन व्यवसाय गर्न ग) उद्योग व्यापार घ) वैदेशिक रोजगारी ड) सामाजिक तथा धार्मिक कार्य गर्न च) शिक्षा छ) औषधि उपचार ज) विवाह, व्रतबन्ध वा यस्तै व्यावहारिक खर्च झ) गोबर ग्याँस, सोलार, विजुली आदि राख्न भ) अन्य

७१. तपाईंको परिवारमा निम्न कार्यहरु प्रायः कसले गर्दछ ?

कार्य महिला पुरुष

कार्य महिला पुरुष घर व्यवहारसम्बन्धी विषयमा निर्णय घरायसी काममा संलग्न बैँकमा खाता संचालन उपभोक्ता समितिमा सहभागिता विद्यालय व्यवस्थापन समितिको पदाधिकारीका रुपमा सहभागिता उद्योग व्यापारमा सहभागिता

७२. तपाईंको वार्षिक रुपमा अन्नवाली, तरकारी वाली, फलफूल आदि उत्पादनको अवस्था के कस्तो छ ?

वाली/उत्पादन समूह

आर्थिक वर्ष (२०६....) क्षेत्रफल (हेक्टर)

उत्पादन (क्विन्टल) वा रु. अन्न वाली (धान, गहुँ) दलहन वाली (मास, मसुरो)
तेलहन वाली (तोरी, सूर्यमुखी) तरकारी (आलु, प्याज, काउली,) नगदे वाली (उखु, सूती, जुट, अलैची, ...) फलफूल खेती (केरा, स्याउ, आँप, सुन्तला ...) घासे वाली डाले घाँस भुईँ
घास रेशम खेती जडिवुटी खेती अन्य

७३ परिवारको पशु धन तथा सोबाट हुने उत्पादन :

क्र. सं. किसिम संख्या उत्पादन १ पशुधन स्थानीय उन्नत जम्मा दूध लि. मासु केजी उन केजी गाई गोरु
चौरी याक भैंसी राँगा

छड

घोडा खच्चर	वाखा	भेडा च्यांग्रा	सुँगुर वंगुर	अन्य.....	अन्य
.....	२ पंक्षी स्थानीय उन्नत जम्मा अण्डा सख्या मासु केजी	कुखुरा	हाँस	अन्य	
.....	३ माछा केजी मौरी घर मह केजी ४ अन्य	अन्य			

७४ विगत ३ वर्ष भित्रमा तपाईंको परिवारमा कति मानिसहरु प्रकोपबाट प्रभावित भएका छन् ? क) प्रभावित संख्या

वस्ती क्रम संख्या (कोड)

गत ३ वर्षभित्र प्रकोपबाट पिडित परिवार संख्या

बाढी पहिरो असिना हुरीबतास आगलागी भूकम्प खडेरी अतिवृष्टी महामारी

सलह किरा आदी

अन्य प्रकोप जम्मा

ख) नोक्सानी (अन्दाजी रु)

बाल सहभागिता कस्तो छ ?

अनुगमनकर्ताको सुझाव:

अनुगमनकर्ताको नाम: संस्था: पद: अनुगमन गरेको मिति: अनुगमन प्रतिवेदन पेश गरेको मिति:
प्रतिवेदन पेश गरेको कार्यालय/निकाय अनुगमनकर्ताको दस्तखत:

२ जिल्ला समन्वय समितिले गर्ने अनुगमन सम्बन्धी फारमको ढाँचा

क्र. सं.

गाउँपालिका वा वडाहरू

कार्यक्रमको विवरण

स्वीकृत बजेट (रु.)

स्वीकृत बजेट मध्ये गाउँपालिको योगदान

हाल सम्मको खर्च (रु.)

लाभान्वित बालबालिका संख्या

उपलब्धि (गुणात्मक तथा संख्यात्मक)

कैफियत

बालक बालिका जम्मा

बाल सहभागिता कस्तो छ ?

अनुगमनकर्ताको सुझाव:

अनुगमनकर्ताको नाम : संस्था : पद : अनुगमन गरेको मिति : अनुगमन प्रतिवेदन पेश गरेको
मिति : प्रतिवेदन पेश गरेको कार्यालय/निकाय : अनुगमनकर्ताको दस्तखत :

३ गाउँपालिकाले गर्ने अनुगमन सम्बन्धी फारमको ढाँचा

क्र . सं.

वडा नम्बर र समुदाय

कार्यक्रमको विवरण

स्वीकृत बजेट (रु.)

हाल सम्मको खर्च (रु.)

स्थानीय समूह तथा बाल क्लवको लगानी

लाभान्वित बालबालिका तथा बालक्लव/समूह संख्या

उपलब्धि (गुणात्मक तथा संख्यात्मक)

कैफियत

बालक बालिका जम्मा

बाल सहभागिता कस्तो छ ?

अनुगमनकर्ताको सुझाव :

.....

.....

.....

.....

.....

अनुगमनकर्ताको नाम : संस्था : पद : अनुगमन गरेको मिति : अनुगमन प्रतिवेदन पेश गरेको मिति
: प्रतिवेदन पेश गरेको कार्यालय/निकाय अनुगमनकर्ताको दस्तखत :

अनुसूची-९

सामाजिक परिक्षण गर्दा भर्ने विवरणको ढाँचा

(दफा २४ सँग सम्बन्धित)

१. कार्यक्रम/योजनाको नाम : क) नाम : ख) स्थल : ग) लागत अनुमान : घ) योजना शुरु हुने मिति : ङ) योजना सम्पन्न हुने मिति :

२. कार्यान्वयन गर्ने निकाय/सामुदायिक संस्थाको क) नाम : ख) अध्यक्षको नाम : ग) सदस्य संख्या : बालक : बालिका :

३. आम्दानी खर्चको विवरण : क) आम्दानीतर्फ आम्दानीको स्रोत (कहाँबाट कति नगद तथा जिन्सी प्राप्त भयो खुलाउने)

रकम वा परिमाण

कैफियत

ख) खर्चतर्फ खर्चको विवरण दर परिमाण जम्मा १. सामग्री (के के सामग्री खरिद भयो ?)

२. ज्याला (

केमा कति ज्याला भुक्तानी भयो ?)

३. स्थानीय लगानी (कसले के

खर्चको विवरण दर परिमाण जम्मा योगदान दिएको ?)

४. अन्य खर्च (के कामको लागि ?)

ग) मौज्दात विवरण रकम वा परिमाण कैफियत १. नगद बैंक समूह वा व्यक्तिको जिम्मा २. जिन्सी

घ) भुक्तानी दिन बाँकी विवरण रकम वा परिमाण

४. सम्पन्न योजनाको लक्ष्य तथा प्रगति विवरण कामको विवरण लक्ष्य प्रगति

५. देहायका कार्यहरुमा बाल सहभागिता कस्तो छ ? विवरण सहभागिता छैन सामान्य सहभागिता छ

अर्थपूर्ण सहभागिता छ, योजना माग तथा प्राथमिकीकरण योजना स्वीकृति योजना कार्यान्वयन योजनाको अनुगमन
मूल्याङ्कन योजना लाभ वितरण

६. योजनाले पुर्‍याएको लाभ तथा प्रत्यक्ष रुपमा लाभान्वित बालबालिका

७. योजना संचालन गर्दा तोकिएको कार्य जिम्मेवारी (क-कसले कस्तो-कस्तो कामको जिम्मेवारी लिएका थिए ? खुलाउने)

अनुसूची १०

बालबालिकाको स्थिती सम्बन्धी प्रतिवेदनको नमुना

(कार्यविधिको दफा २५ सँग सम्बन्धित)

प्रतिवेदनको कभरपृष्ठ जिल्ला/गाउँपालिका/वडाको नक्सा मन्तव्य (आवश्यक भएमा)

भाग १ : परिचय

१.१ जिल्ला समन्वय समिति/गाउँपालिको चिनारी १.२ बालमैत्री स्थानीय शासनको अवधारणा १.३ बालबालिकाको परिभाषा तथा बालमैत्री स्थानीय शासनको आवश्यकता १.४ बालबालिका सम्बन्धी विद्यमान ऐन कानूनहरु १.५ बालमैत्री स्थानीय शासनका अवसर, चुनौति र समस्याहरु

भाग २: बालबालिकाको विद्यमान अवस्था

२.१ विभिन्न उमेर समूहका बालबालिकाको जनसंख्या २.२ बाल श्रमको अवस्था २.३ सडक बालबालिका २.४ बाल यौन शोषण र दुर्व्यवहारको अवस्था २.५ अपाङ्गता भएका बालबालिका २.६ बालबालिका सम्बन्धी घटनाहरु ३.७ बाल विवाहको अवस्था ३.८ बालबालिका र एच.आई.भी एड्स

भाग ३: बाल अधिकार र बालबालिकाको अवस्था

३.१ बाँच्न पाउने अधिकार ३.२ संरक्षणको अधिकार ३.३ बाल विकासको अधिकार ३.४ बाल सहभागिताको अधिकार

भाग ४: बालबालिका सम्बन्धी योजना तर्जुमा र कार्यान्वयनको अवस्था

४.१ बालबालिकाको लागि स्थानीय विकास योजना ४.२ बालबालिकाको लगानी योजना ४.३ योजनाको अनुगमन तथा मुल्याङ्कन ४.४ साभेदार तथा सहयोगी संस्थाहरुको भुमिका

भाग ५: बालबालिका सम्बन्धी भएका कार्यहरुको उपलब्धी

५.१ सहश्रवादी विकास लक्ष्य र बालबालिका ५.२ बाल शिक्षा ५.३ बाल स्वास्थ्य ५.४ खानेपानी तथा सरसफाई ५.५ बाल अपराध र बाल न्याय

अनुसूची-११

प्रगती प्रतिवेदनको ढाँचा

(कार्यविधिको दफा २५ सँग सम्बन्धित)

१ कार्यक्रम / योजनाहरुको भौतिक तथा वित्तीय प्रगति विवरण (चौमासिक/अर्धवार्षिक/वार्षिक) आर्थिक वर्ष : जिल्ला : गाउँपालिकाको नाम : प्रगति प्रतिवेदन : चौमासिक (प्रथम/दोस्रो/तेश्रो), वार्षिक कार्यक्रम/योजनाहरुको भौतिक प्रगति तथा वित्तीय स्थिति

योजनाको नाम

वडा नं./ स्थान

योजनाको कुल लागत (रु.) स्थानीय निकायबाट व्यहोरिने अनुदान रकम (रु) सुरु हुने मिति सम्पन्न हुने मिति

किसिम (साल- वसाली/ नया)

योजनाको योजनाको लाभान्वित संख्या कैफियत

अनुदा न

आन्तरिक स्रोत

जनसह भागिता जम्मा

भौतिक लक्ष्य

भौतिक प्रगति वित्तीय लक्ष्य

वित्तीय प्रगति बालक बालिका

जम्मा

कार्यान्वयनमा देखिएका समस्याहरु :

समाधानका लागि सम्भावित सुझावहरु :

..... पेश गर्ने स्वीकृत गर्ने

२ समष्टिगत प्रगति प्रतिवेदन

जिल्ला:

गाउँपालिका :

आर्थिक वर्ष:

क्र.सं. क्रियाकलाप इकाई

भौतिक वित्तीय उपलब्धि लक्ष्य प्रगति लक्ष्य प्रगति

कुल जम्मा

..... तयार गर्ने स्वीकृत गर्ने

३ योजना तथा कार्यक्रमको विवरण

क्र. स.

आयोजनाको नाम

वडा नं.

वस्ती/गाउँपालिका स्वीकृत भएको मिति

खर्च व्यहोर्ने निकाय

बाह्य स्रोत

आन्तरिक स्रोत अन्य (स्थानीय सहभागिता भएमा सो समेत) जम्मा

कार्यान्वयन गर्ने संस्था

कार्य प्रारम्भ भएको मिति सम्पन्न हुने मिति

...

.....

..... तयार गर्ने

स्वीकृत गर्ने

मिति :

मिति :

अनुसूची-१२

बालमैत्री स्थानीय शासनका तहगत खुड्किलाहरु

- पहिलो खुड्किलो: बालमैत्री स्थानीय शासनको अवधारणाको अभिमुखीकरण, विकास तथा विस्तार
- दोस्रो खुड्किलो: बालमैत्री स्थानीय शासन प्रवर्द्धन गाउँ, वडा र गाउँपालिकास्तरको समिति गठन
- तेस्रो खुड्किलो: बालमैत्री नीति, रणनीति तयारीको लागि कार्ययोजना तर्जुमा
- चौथो खुड्किलो: वडा र गाउँपालिकामा बालमैत्री स्थानीय शासन सम्पर्क इकाई वा शाखाको संस्थागत प्रबन्ध
- पाँचौं खुड्किलो: निश्चित सूचक/मापदण्डका आधारमा वडा तथा गाउँपालिकाको छनौट
- छैठौं खुड्किलो: बालबालिकाको वस्तुगत विवरण तयारी
- सातौं खुड्किलो: बालकोषको स्थापना
- आठौं खुड्किलो: बाल क्लब तथा सामुदायिक संस्थाहरुको गठन, विकास र परिचालन
- नवौं खुड्किलो: सरोकारवालाहरुको पहिचान, समन्वय र संजाल निर्माण
- दशौं खुड्किलो: सरोकारवालाहरुबाट बालमैत्री स्थानीय शासन सञ्चालनको प्रतिवद्धता घोषणा
- एघारौं खुड्किलो: आवधिक र वार्षिक योजना तर्जुमा, लगानीको सुनिश्चितता र योजना कार्यान्वयन
- बाह्रौं खुड्किलो: बालबालिकाको स्थिति पत्र तर्जुमा र सार्वजनिकीकरण
- तेह्रौं खुड्किलो: अनुगमन, समीक्षा र मूल्यांकन
- चौधौं खुड्किलो: स्थानीय तह अन्तर्गत वडा तथा गाउँपालिकाको परिषदबाट आफ्नो कुल पूँजीगत बजेटको कम्तिमा २० प्रतिशत रकम बालबालिकाको क्षेत्रमा लगानी गर्ने प्रतिवद्धता सहितको परिषद्को निर्णय

पन्ध्रौं खुड्कीलो: बालमैत्री स्थानीय शासनको न्यूनतम सेवा सूचकको निर्धारण

सोह्रौं खुड्कीलो: बालमैत्री गाउँ, वडा , गाउँपालिका र जिल्लाको घोषणा तथा यसको निरन्तरता ।

अनुसुचि

अनुसचिमा छुटेका कुराहरु

१. अनुगमनको लागि निर्दिष्ट फारम तथा प्रतिवेदनको ढाँचा ।

२. कदरपत्रको ढाँचा

३. भिसीपीसीको काम कर्तव्य र अधिकार